

BALANÇ DE L'ASSEMBLEA DE GINEBRA

La política d'arbitratge i la federació econòmica europea

Els que des del començament de l'actuació de la Societat de Nacions han cregut que aquest organisme internacional està destinat a renovar l'aspecte del món, els romàntics de sempre, seran potser els únics que hauran tingut raó en la lluita contra els escèptics.

Certament, la Societat de Nacions és encara molt débil, però és potser ja més forta que qualsevol complot que intentés destruir-la. Sembla que avui no hi ha cap Estat

pràctic i bregat en tota mena de reunions internacionals, Briand va evitar la constitució d'un comitè encarregat d'estudiar el projecte. El Govern francès — va dir —, el que ha pres la iniciativa del projecte, en dirigirà els estudis preliminars i farà una vasta enquesta prop dels Govern europeus. Quan tots els Govern hagin contestat, redactarà un report que serà sotmès a l'Assemblea de la Societat de Nacions que ha de reunir-se pel setembre de l'any vinent. Com pot veu-

van per aquest camí seran expulsats del Poder com ara fa cinc anys.

Hi ha una gran semblança entre el punt de vista soviètic i el dels diaris anglesos que formulen objeccions contra el projecte Briand. Mentre aquests diaris anglesos parlen de la universalitat de la Societat de Nacions, Litvinov diu que el projecte de federació econòmica tracta de dividir el món en dos bàndols i per consegüent de provocar la guerra econòmica que el projecte es proposa d'evitar.

PAUL HYMANS
(Bèlgica)BRIAND
(França)STRESEMANN
(Alemanya)SCIALOJA
(Itàlia)

amb prou força ni amb prou atreviment per a ensorrar-la. I això fa que, malgrat tot, malgrat el canvi de tàctica de la política anglesa i el malestar que ha pervingut d'aquest fet, l'organització de Ginebra doni normalment, cada any pel setembre, els seus fruits, i que àdhuc els acords presos al marge de la Societat, tals com els de Locarno, el pacte Kellogg i les actuals negociacions anglo-americanes sobre el desarmament naval, siguin inspirats en l'esperit de Ginebra, una potència moral amb la qual cal comptar.

re's, el procediment no pot ésser més ràpid, i l'eliminació de tota mena de comitès permetrà haver explotat tota l'opinió europea abans d'un any.

En aquesta reunió tinguda a l'Hotel de Bergnes es va demostrar que és impossible de preveure la forma que prendrà el projecte. William Martin diu que és molt probable que no sigui la primera vegada que un home d'Estat realitzi quelcom de molt diferent del que primitivament havia pensat i que el resultat sigui més vast del que ell es prometia.

Sense Anglaterra, probablement no podria constituir-se aquesta federació econòmica. Quant a Rússia, Europa sembla que ja s'hagi acostumat a prescindir-ne i, per la seva part, Rússia sap també prescindir gairebé de tothom. El comerç soviètic no pot comparar-se amb el d'abans de la guerra.

Però en l'abstenció russa només hi hauria el propòsit d'afalagar els Estats Units tot delatant unes males intencions que no existeixen a la imaginació de ningú i que, per ara, els Estats Units no han volgut recollir. La primera etapa de la història dels Soviets

ZALEWSKI
(Polònia)ARTHUR HENDERSON
(Anglaterra)EDUARD BENES
(Txecoslovàquia)TITULESCO
(Romania)

El balanç de la darrera reunió ofereix, a'menys, tres guanys ben positius dels quals no cal descomptar-ne gens de retòrica. Mac Donald ha promès signar en nom d'Anglaterra la clàusula facultativa d'arbitratge, o sigui l'article 36 de l'Estatut del Tribunal Internacional de Justícia, de La Haia, en la qual es diu que «els membres de la Societat podran declarar i reconèixer com obligatori, de dret i sense necessitat de cap conveni especial, en front de tot altre membre o Estat que accepti la mateixa obligació, la jurisdicció del Tribunal sobre totes o qualsevol categoria de divergències d'ordre jurídic.» El Govern laborista gestiona prop dels seus Dominis l'acceptació de la clàusula facultativa d'arbitratge. Han signat definitivament aquest compromís divuit Estats. Si Anglaterra i els Dominis firmen, la clàusula facultativa comptarà amb l'adhesió definitiva de vint-i-set Estats.

No es pot pas dir — ha escrit William Martin — que la clàusula facultativa sigui equivalent a l'arbitratge obligatori, o a l'Acte general d'arbitratge.

Però, heus aquí — i aquest és un altre dels fruits de la reunió d'aquest any — que Briand ha anat més enllà i ha promès, en nom de França, la ratificació de l'Acte general d'arbitratge, de la follia — com diu William Martin — de l'any 1924, i sobre la qual el Govern laborista semblava vacillar. El tercer fruit de la recent reunió és el projecte d'una federació econòmica d'Europa esbossat per M. Briand.

En el discurs pronunciat davant l'Assemblea, Briand va indicar d'una manera vaga el seu projecte sobre el desarmament econòmic d'Europa. Abans de parlar el cap del Govern francès, Mac Donald, que coneixia ja el projecte, s'hi va adherir. Uns quants dies més tard, Briand va convidar a dinar els delegats de les nacions europees amb l'objecte de posar la primera pedra al seu projecte. La idea és encara tan tendra, tan trencadissa, i sobretot tan perillosa, que Briand no va poder precisar gaire més que en el seu discurs de l'Assemblea. Va limitar-se a parlar de la necessitat d'una mena de lligam econòmic entre les nacions d'Europa i a fer constar que la idea no va contra cap continent ni cap nació. Home-

El punt de vista de Briand és evident. El nostre continent, amb les seves diversitats de raça, cultura i religió, amb les seves barres duaneres, sembla condemnat a una guerra o a la misèria si les nacions no arriben a una solidaritat. O se'n menjarà el bolxevisme, o la concurrència dels Estats Units d'Amèrica, vasta unitat més rica i ben organitzada que la diversitat europea. Briand no va parlar del bolxevisme, ni de la competència nordamericana, però és evident, ha dit William Martin, que tota federació es forma gràcies a una pressió exterior.

El perill està en que no sembli que aquesta federació econòmica va dirigida contra algú i per això Briand ha abandonat el títol d'«Estats Units d'Europa», nom amb el qual fou conegut primitivament el seu projecte. La frase mare de la idea va sortir encara alguna vegada de llavis de Briand i d'això n'hi han fet retret els que desitgen el triomf de la idea.

Les observacions fetes al projecte varen servir per prendre el pols a les principals delegacions. El ministre anglès, Henderson, no va dissimular la seva repugnància pel mot «federació», força més atenuat que el títol d'«Estats Units d'Europa». Stresemann va senyalar el perill que representaria la creació d'un superestat. El canceller austríac, Streemwitz, va pronunciar-se contra tota federació política: en canvi el ministre iugoslau, Marinkowitx, va dir que no hi hauria federació econòmica sense federació política.

Tothom, començant per Briand, admet que la federació econòmica europea ha d'inscriure's dintre el quadro de la Societat de Nacions, única manera de fer-la viable i d'evitar susceptibilitats.

Les més grans objeccions no varen ésser formulades a la reunió. La primera és la de Rússia, país no adherit a la Societat de Nacions. Litvinov ha dit maliciosament que aquest projecte tendeix a dividir el continent europeu i els Estats Units d'Amèrica. L'altra objecció l'han formulada alguns diaris anglesos. Alleguen que el projecte Briand ve a destruir la idea d'universalitat necessària a la Societat de Nacions i que no podria formar part de cap «bloc europeu» perquè té interessos arreu del món. Altres diaris anglesos han dit als laboristes que si

es distingeix per la campanya d'agitació contra els Estats Units. El moviment era llavors espontani. El principal enemic de la Rússia soviètica era la nació que representa millor l'espècie del capitalisme. Però els Soviets han canviat ara de tàctica i malgrat que el Govern de Washington no ha reconegut encara el règim soviètic, Moscou cerca la protecció de la gran potència capitalista i ofereix la santa Rússia com una colònia propícia al comerç americà i a la col·locació de capitals.

L'abstenció d'Anglaterra seria fatal al projecte, però aquest moviment contra una tendència pacifista no pot patrocinarlo el Govern del Labour Party. La idea ha de topar forçosament amb l'insularisme britànic i, en aquest cas, no és inversemblant que el Govern laborista en pagui un dia les conseqüències.

MIRADOR INDISCRET

El Sr. Santamaria ha vist visions

Els diaris han dit que està a punt de sortir un nou volum de les *Visions de Catalunya* d'En Joan Santamaria. Poques vegades el títol d'un llibre haurà estat tan ben adequat al text. Perquè a jutjar per la distància que hi ha de realitat a les coses que el senyor Santamaria explica, es pot ben dir que el senyor Santamaria ha vist visions.

Quan el senyor Santamaria passa per mar i tomba el Cap de Creus, la seva fantasia exuberant es desborda i veu, en primer terme, l'escuma de les ones; en segon terme, el rocam; en tercer terme, les pinedes, i allà al lluny, en darrer terme, les taques blanques dels poblets. Efectivament, tothom que ha tombat el Cap de Creus, sap que fora dels roquissers no hi ha pas res més a contemplar. De poblets no se'n canta gall ni gallina. I quant a les pinedes, potser n'hi hauria si no hi hagués tramuntana. Però En Joan Santamaria deu haver pensat que tant es podia fer un viatge per Catalunya amb un mapa al davant o amb una senzillera guia de comunicacions.

Ara que, posat a fer, també podia cercar-la del dia, no pas de deu o dotze anys enrera. Els del Port de la Selva estan tots indignats, perquè mentre disposen ja fa una pila d'anys d'uns esplèndids (això d'esplèndids és un dir) autòmibus que van a Llansà i a Cadaqués, En Joan Santamaria n'ha fet una visió a cavall d'una diligència. El senyor Santamaria ha vist realment visions.

Es pensava que feia comèdia

Un dia el nostre company Opisso explicava el turment que de vegades li representa elaborar aquests seus dibuixos de multituds tan celebrats del públic català, que s'hi troba retratat en les seves penes i les seves alegries.

— Hi ha dies — deia — que m'ha arribat a rodar el cap. I fins un dia (ja en feia uns quants que portava un treball intensiu dibuixant multituds, i devia anar més cansat que de consuetud), en entrar a casa vaig sentir que el cap se m'anava, i en arribar al menjador vaig rodolar per terra com una pilota.

I afeia encara l'Opisso, amb aquella innocència i aquell aire de no haver trencat mai cap plat ni cap olla:

— De primer em pensava que feia comèdia. Però no, no; em vaig adonar que no podia alçar-me i que havia anat de debò.

La ciència de la numeració

No tenim la intenció de minvar res del mèrit i la glòria de Josep Cardona i Oliver, fill de Pont d'Armentera, a una hora de Santes Creus, província de Tarragona, altrament dit «Artículos Numerados», solament volem exposar un antecedent per a la deguda documentació dels que tinguin interès o curiositat envers la ciència de la numeració predicada per ell.

Un catèdratic del segle passat, tan oblidat que sembla del temps de la picor, el senyor Ortí i Lara escriví aquesta substanciosa definició en un llibre de text que feia aprendre de memòria als seus alumnes:

«Tiempo es el número numerado del movimiento local del primer móvil movido de una manera uniforme, distinto según la razón de antes y después.» (Citat per M. Morayta, *Historia de España*, t. 8. p. 369, nota al peu.)

Ofèrim aquest antecedent al propi «Artículos Numerados», per si el vol afegir a la seva temible oratòria.

El millor orador de parla espanyola

Es el senyor Cornejo. Així ho afirmava Briand, davant l'estranyesa de tothom, després del discurs del delegat del Perú a l'Assemblea.

Algú es va atrevir a preguntar-li en què es fundava.

Briand va aixecar les mans com defensant-se:

— Ah, jo no en sé res. És ell qui ho diu.

La qüestió és regatejar

Es tractava de festejar dignament que algú de la família, ingressat en la carrera sacerdotal, hagués cantat missa, i ja se sap que no és concebible cap celebració de res sinó amb un àpat.

Aquest, en efecte, tingué lloc en un restaurant de Barcelona, però no pas en cap de dintre la ciutat, sinó pels voltants.

Per dissort, a l'estiu és perillós menjar segons què, i la llagosta s'indisposa a la majoria de comensals. N'hi ha, diuen, que encara no estan del tot bé.

El padri decidí d'aprofitar-se tanmateix de la desgràcia i, allegant la llagosta avariada, es nega a pagar el compte del restaurant si no és amb una regular rebaixa.

L'autor! l'autor!

La simpàtica i divertida Llucietta Canyà torna a escriure a *La Veu*. Tal com va prometre en acomiadar-se temporalment del seu públic, ha vingut d'estiuejar amb més oxigen a la ploma i més agilitat als pulmons, o més agilitat a la ploma i més oxigen als pulmons, no ho recordem bé.

No ha passat ociosament l'estiu, però. Dies abans de la seva repressa, la Llucietta escrivia en el setmanari *El Bisbalenc*:

«...a la nostra terra hi ha molts homes individualistes i d'una enveja mal dissimulada, que se'ls menja vius, com la lepra.»

«En els meus primers passos dins el periodisme, vaig trobar-me amb un d'aquests títols de Redacció, qui mig poetes i mig billosos, fan la gara-gara als Directors, i al darrera, satànica i canten i besanten d'ells les invencions més absurdes.»

«Jo també — i sóc dona, — vaig rebre una bufetada seca, injusta i cruel, d'un d'aquests títols servils i rastrers, que llepen i mosseguen com un ca.»

Després d'aquesta presentació, qualifica l'«inconeug personatge de «pobre ninot», «embullador», «trinxeraire espiritual», «ninot de circ amb males intencions», «vespa humana», «escorçó», «pobre tifa intel·lectual», etcètera, etc. Per més detalls, el greu pensador de la Llucietta té «cara de cera, ulls pansits, esquena corbada i clatell blanc qui mira a terra.»

El greuge sembla de consideració, a judici per la indignada denúncia de l'escriptora feminista. El personatge és detalladament descrit. Seria qüestió d'obrir una enquesta: «Qui és l'autor del delictes?»

El miratge oriental

P. Colomer i Fors, ahora que autor de *L'auca del viatjant*, és agent de vendes de la casa Manufactures Gràfiques B. Sirvén, dedicada a la fabricació de calendaris, cartells, etc.

La primera vegada que va anar al Poble Oriental, restà encisat amb les formes model·les d'una d'aquelles Indies.

— Quin tipus tan pur sang i tan castís d'Índia — es deia —, aquest rostre, aquestes corbes només es veuen en dones d'aquesta raça.

Quan més embadalit estava, l'Índia se li atansa i li diu, en bon català:

— Què; com van els calendaris?

En Colomer va dir, tartamut de tan sobtat:

— Què?... Com?... No la recordo... No he estat mai a l'Índia...

— Pugi, home, l'Índia! de can Sirvén. Treballava a l'aerògraf...

Adéu miratge oriental! Aquells encisos eren de qualsevol suburbi barceloní. Al capdavall, devia pensar En Colomer, més val així a major honra i glòria de Barcelona.

«Caffes» periodístiques

El *Dia Gráfico* va publicar una «necrològica» de la mort d'un vicari de Betlem. L'encarregat de redactar-la va posar, amb tota bona fe:

«Su desconsolada família, su viuda y demás parientes ruegan, etc., etc.»

Del mateix *Dia Gráfico*, anunciant la mort de la coneguda senyora Brígida:

«La virtuosa D.ª Brígida, madre amantísima, modelo de esposa y de virtudes, etc.»

L'encarregat de redactar la «necrològica» no la coneixia de res.

Com es deuen haver divertit

Hem vist una fulleta que amb el títol d'*Adavane!* publiquen els idistes de per aquí (els idistes són una mena d'esperantistes reformats).

Era el número d'agost i s'hi anunciava un congrés idista internacional — el vuitè — que el mes passat deu haver tingut lloc a Friburg de Brisgòvia.

No ens sabem estar de copiar fragments del programa:

«Por la noche se celebrará una reunión de franca camaradería, con un baile verdaderamente internacional; habrá recitación y canto.»

«Para todos los congresistas habrá un paseo verdaderamente internacional a través de la ciudad.»

«Tal vez haya un concierto en el jardín de la ciudad.»

«Cortos discursos por naturales de diversas naciones... A las 13 horas los congresistas y demás idistas serán fotografiados frente a la Universidad, entre Aristóteles y Homero.»

Tot sigui a fi de bé. Potser amb aquesta proximitat de personatges tan il·lustrats els idistes se n'encomanaran alguna cosa.

— Escolti! aquí el Princep de Gal·les a l'aparell...

(Dibuix inèdit d'H. Monier.)

Les nostres entitats econòmiques (el Foment i les dues Cambres)

Dimiteix o no dimiteix?

Hom esperava que si des del punt de vista de l'èxit la verbenes de la Premsa no va reportar cap prestigi als periodistes, almenys els proporcionaria la satisfacció de veure dimidir el senyor Ribera Rovira. Però, cal, totes les esperances han resultat fallides.

—Jo, dimidir?— sembla que es va preguntar En Ribera Rovira —, però, què farien a l'Associació sense la meua presència?

Sospitem que En Ribera Rovira va sofrir un petit error en fer-se la pregunta. El que devia voler dir, segurament, era: —Però què faré, jo, sense la presidència de l'Associació?

Es clar, el nostre home està carregat de raó. Aquells viatges a l'Havana i a Constantinooble, bé valen la pena de fer aguantar una mica el xàfec.

Un col·laborador fecund
Un capellà es presenta a la Redacció d'El Matí i demana per ingressar com a redactor. Li diuen que no, que totes les places estan ocupades. Que si vol col·laborar, li pagaran els articles a deu pessetes cada un.

Des de l'endemà comencen d'arribar diàriament al Matí quatre articles del reverend. Hom n'hi publica un parell per setmana i els restants van al cove.

A fi de mes el capellà es presenta a cobrar: —He enviat noranta articles — diu — i, per tant, m'han de pagar nou centes pessetes.

L'administrador fa un salt, i, amb el respecte degut a la sotana del terrible col·laborador, li fa entendre que només es paguen els articles publicats.

—Ai, ai! diu el capellà —, ara sí que m'han mort... Em pensava haver descobert una bona situació. I després, més confidencial: —Es que jo pensava fer un viatget a Lourdes, sap?

La intel·ligència dels animals
En Jaumet Borràs, demés de les seves activitats de gran artista — ara també li diuen coloso — s'ha dedicat algunes temporades a la compra-venda d'animals. Una nit, per exemple, que estava representant el Tenorio al Teatre Nou, va sortir a fora de l'escenari, vestit de Don Juan, a cloure els tractes per l'adquisició d'una euga que li ofería un gitano. Va examinar l'animal, el va fer córrer d'un trot lleuger pel carrer de Vila Vilà — arri, arri, peita! — i, satisfet de la prova, se'n va quedar.

L'euga, però, va sortir guita. Cada vegada que En Jaumet Borràs entrava a la quadra, l'animal es posava a engegar un raig de cossos. El gran tràgic no sabia a què atribuir-ho.

—Està tot el dia tranquil — deia — però només falta que senti la meua veu per posar-se a tirar guites... —Potser — li va dir En Galceran, d'una veu trista — potser és que t'ha vist fer comèdia...

Carles Buhigas i un redactor de l'«ABC»
Fa pocs dies va presentar-se a l'Exposició un redactor de l'«ABC», de Madrid. Venia a fer informació. Cercava l'enginyer anglès amb la pipa a la boca que havia creat els jocs d'aigua i de llum. Es va presentar En Carles Buhigas i li va dir que era ell. L'home no s'ho acabava de creure.

—A mi m'han dit que això era fet per un senyor anglès — tornava. —Dones aquí no hi ha cap anglès. Ho he fet jo i sóc català.

—I d'on ho ha copiat? — feu el de l'«ABC». Perquè això deu ser una reducció de l'Exposició de les Arts Decoratives de París, oi?

—No senyor, no. És original — feia En Buhigas. —Però a Chicago o a Filadèlfia ja ho devien haver fet anys enrera, no?

Hi va haver molta feina a convèncer aquest senyor de l'«ABC» que la meravella d'aigua i llums de l'Exposició és obra d'En Carles Buhigas.

Matons, faquir del poble oriental
L'altre dia l'August Matons, que com a bibliotecari de l'Ateneu Barcelonès, vol deixar un «dossier» complet a la Biblioteca de la casa de tot el que s'ha imprès referent a l'Exposició i del material de propaganda que els expositors reparteixen, entrava al nostre Certamen Internacional per una de les portes de la plaça d'Espanya. L'home s'anava a treure el passí, per a exhibir-lo, quan el porter de guarda en el torniquet li féu una mitja rialleta d'aquelles que volen dir: —No cal, home, que et penses que no et coneix!

En Matons passa. I l'altre porter, que estava en el torniquet del costat, comentà amb el primer: —Aquest faquir del poble oriental es deu creure que després de tants dies de veure'l passar encara no el coneixem. Quin paio, desllorigant-se la carcanada!

A ningú que coneixi En Matons li sorprendrà el cas. Temp enrera, quan els diaris portaven la fotografia del Krisnamurti, de fesomia exacta amb la de l'ex-director de l'Escola d'Agricultura, algú va dir: —Aquest Matons, quina manera d'anar a enredar pàgesos a l'Àsia!

Wolly, el rei de la fam

Un senyor molt singular. Una gran cabellera rissada que li cau cap el clatell; un front ampíssim i d'una extensió més que regular; unes enormes antiparres de carei.

No, senyors. Wolly, el Rei de la Fam. L'home que no menja per tal de guanyar-se la vida. «Una paradoxa vivente», com diria algun cronista subtil, com ara jo, posem per cas. Però el cronista subtil ha de retirar la frase quan s'assabenta que entorn de Wolly, el Rei de la Fam, viuen: una senyora (la seva), un soigneur i dos represen-

tants. Per cert que la senyora és d'una bellesa excessiva pel que es pugui merèixer un personatge que es dedica a exhibir públicament la seva falta de gana.

Wolly, el Rei de la Fam, ha estat vuit dies tancat en una gàbia de vidre, al Café Novetats, fent el seu número habitual. Encara hi seria ara si a un parell de policies no se'ls hagués acudit d'anar-li a trencar el dejuni i portar-lo en presència del jutge.

Un petit afer de no-res. Sembla que els dos representants del senyor Wolly, un cop van tenir aquest tancat dintre de la caixa, es van dir: I ara què farem? Per una gent tan activa com ells, visitar l'Exposició i el divertir-se, en general, els resultava d'una monotonia insuportable. Calla, van pensar, ens entretindrem una mica amb aquests senyors de l'Orange Crush...

Resulta que el Rei de la Fam s'havia begut una ampolla d'aquesta beguda i diu que li havia fet mal. Una indigestió no ha estat mai considerada entre nosaltres com la possible base d'una fortuna; no ens ofereix altres perspectives que unes molèsties més o menys duradores. Però és que nosaltres no som representants de cap rei de la fam, i per tant, estem mancats de certes filigranes d'imaginació. I, tornant al fet, vet aquí que el secretari del senyor Wolly se'n va a la casa Orange Crush i els proposa el següent afer:

—El Rei de la Fam està intoxicat per vostès... —Com? —No s'alarmin. El Rei de la Fam, en un instant d'irreflexió, molt perdonable en un home que es dedica a unes activitats tan especials, s'ha begut una ampolla d'Orange Crush i això l'ha intoxicat. El meu representant, però, és un home que es fa càrrec de les coses i té una solució per cada conflicte. Així és que si vostès tenen l'amabilitat d'indemnitzar-lo amb deu mil pessetes, no solament no dirà res de la intoxicació, sinó que, fent gala d'un esperit de sacrifici que vostès apreciaran en tot el seu valor, seguirà bevint la beguda que fabriquen vostès i farà públic que aquest règim li va tan i tan bé. És una bona propaganda, no els sembla?

—Ens hi pensarem... S'hi varen pensar i van descobrir que, fet i fet, l'afer podia derivar cap a un altre aspecte molt més interessant, tant des del punt de vista comercial, com pel de la salut del senyor Wolly. Això és: simular que acceptaven l'operació i denunciarien el chantage. Els diaris parlarien del fet i la propaganda seria molt més eficaç, amb el notable avantatge que els resultaria gratuïta.

Les coses s'han desenrotllat tal com estava previst. Els representants del Rei de la Fam, des de la seva cel·la de la Model, deuen pensar que aquest és un país molt poc propici per a llançar-hi certa mena de negocis.

Mentrestant, el senyor Wolly jeu en un llit de l'Hospital Clínic, en qualitat de detingut. Va demanar que li donessin ous, llet i sopes.

—I ara! — li va dir algú —. No havíem quedat en que vostè no menjava? —Efectivament, però aquí hi ha tan poc públic, que potser no paga el tret... I més tard, amb un cop d'ull maliciós: —Si aquí poguéssim organitzar una sessió de dejuni, a benefici de l'Hospital... Sempre he estat molt afectat per la filantropia.

Per altra banda, la senyora de Wolly plora unes llàgrimes amargues. —Està vist. Aquí per naps, allà per cols, totes les exhibicions acaben amb l'ingrés del meu pobre marit a la presó.

I és que aquesta senyora no es fa càrrec d'una cosa: que la societat no tolera un home que vulgui viure sense menjar, perquè el seu exemple resulta francament desmoralitzador. En alguna època, les classes patronals van intentar de realitzar aquesta curiosa teoria, però la cosa va acabar molt malament. Fins ara, la particularitat de viure sense menjar estava reservada als poetes i als artistes en general, però cap d'ells va tenir el desvergonyiment de convertir-se en professional del dejuni. Difícilment hom li hauria perdonat aquest vanitós afany de luxe.

El senyor Wolly s'hauria d'haver adonat que si la Providència el va dotar d'unes virtuts tan especials, no ho va pas fer perquè se n'aprofités per convertir-les en espectacle. És gairebé segur que els alts dignes el destinaven al conreu de la literatura.

Hay que hacer una campaña demostrando que lo bueno es lo de España. ¡Pagas en dólares o en liras? ¡¡Comerciante!!!... tú dóltras. Adquiere lo de aquí ¡¡Porque sí!! ¡¡Porque sí!!

JOSEF MARIA PLANES

INTERVIU AMB ELS PORTERS

Abans de fer el soldat ens havien ensenyat que no calia fer cas de les "potes dels cavalls", sinó que era més pràctic anar directament a les altes esferes. Però quan fèrem el soldat ingressàrem en un regiment de cavalleria i, poc després, sabíem experimentalment que les potes del cavall també tenien la seva importància. Això ens allunyà qui-sap-lo de la concepció de Maura de "la revolució desde arriba", i ens afermà en la nostra instintiva democràcia. Ara ja ens sembla evident que els senyors que de debò manen en les cases són els senyors manats i pagats. Sabem que a casa mana la minyona, que a casa En Ramon de Capmany mana un criat vell, que a l'Ateneu el veritable amo no és En Coromines, sinó el Ramon del café i que, a les Cambres i al Foment els incommovibles i veritables puntals de la casa són els conserges.

Experimentalment poguérem confrontar l'exactesa d'aquestes idees un dia que un criat de l'Ateneu a qui volguérem reprendre d'una desatenció, ens féu notar que nosaltres érem nous de cinc anys a la casa i que ell en feia prop de divuit que s'hi afanyava el pa. Contra aquesta argumentació basada en l'armari del pa no hi ha què resisteixi i qui no calli com un mort.

Experimentant poguérem confrontar l'exactesa d'aquestes idees un dia que un criat de l'Ateneu a qui volguérem reprendre d'una desatenció, ens féu notar que nosaltres érem nous de cinc anys a la casa i que ell en feia prop de divuit que s'hi afanyava el pa. Contra aquesta argumentació basada en l'armari del pa no hi ha què resisteixi i qui no calli com un mort.

I un bel! Aquest proteccionisme a ultrança del Foment, que faria envermellar las galtes del mateix Colbert, no està deseparat, sinó que és una cosa articulada, fonamentada en Comitès Reguladors i apuntalada per tots quatre costats per la Cambra d'Indústria.

El Rei de la Fam està intoxicat per vostès... Com? No s'alarmin. El Rei de la Fam, en un instant d'irreflexió, molt perdonable en un home que es dedica a unes activitats tan especials, s'ha begut una ampolla d'Orange Crush i això l'ha intoxicat. El meu representant, però, és un home que es fa càrrec de les coses i té una solució per cada conflicte. Així és que si vostès tenen l'amabilitat d'indemnitzar-lo amb deu mil pessetes, no solament no dirà res de la intoxicació, sinó que, fent gala d'un esperit de sacrifici que vostès apreciaran en tot el seu valor, seguirà bevint la beguda que fabriquen vostès i farà públic que aquest règim li va tan i tan bé. És una bona propaganda, no els sembla? Ens hi pensarem... S'hi varen pensar i van descobrir que, fet i fet, l'afer podia derivar cap a un altre aspecte molt més interessant, tant des del punt de vista comercial, com pel de la salut del senyor Wolly. Això és: simular que acceptaven l'operació i denunciarien el chantage. Els diaris parlarien del fet i la propaganda seria molt més eficaç, amb el notable avantatge que els resultaria gratuïta.

Les coses s'han desenrotllat tal com estava previst. Els representants del Rei de la Fam, des de la seva cel·la de la Model, deuen pensar que aquest és un país molt poc propici per a llançar-hi certa mena de negocis.

Mentrestant, el senyor Wolly jeu en un llit de l'Hospital Clínic, en qualitat de detingut. Va demanar que li donessin ous, llet i sopes.

—I ara! — li va dir algú —. No havíem quedat en que vostè no menjava? —Efectivament, però aquí hi ha tan poc públic, que potser no paga el tret... I més tard, amb un cop d'ull maliciós: —Si aquí poguéssim organitzar una sessió de dejuni, a benefici de l'Hospital... Sempre he estat molt afectat per la filantropia.

Per altra banda, la senyora de Wolly plora unes llàgrimes amargues. —Està vist. Aquí per naps, allà per cols, totes les exhibicions acaben amb l'ingrés del meu pobre marit a la presó.

I és que aquesta senyora no es fa càrrec d'una cosa: que la societat no tolera un home que vulgui viure sense menjar, perquè el seu exemple resulta francament desmoralitzador. En alguna època, les classes patronals van intentar de realitzar aquesta curiosa teoria, però la cosa va acabar molt malament. Fins ara, la particularitat de viure sense menjar estava reservada als poetes i als artistes en general, però cap d'ells va tenir el desvergonyiment de convertir-se en professional del dejuni. Difícilment hom li hauria perdonat aquest vanitós afany de luxe.

El senyor Wolly s'hauria d'haver adonat que si la Providència el va dotar d'unes virtuts tan especials, no ho va pas fer perquè se n'aprofités per convertir-les en espectacle. És gairebé segur que els alts dignes el destinaven al conreu de la literatura.

Hay que hacer una campaña demostrando que lo bueno es lo de España. ¡Pagas en dólares o en liras? ¡¡Comerciante!!!... tú dóltras. Adquiere lo de aquí ¡¡Porque sí!! ¡¡Porque sí!!

JOSEF MARIA PLANES

Pull-over, sweater, smoking... ¿es chio, es snob o shocking? Ni los duros sevillanos has de dar a extrañas manos. Como extranjero te dan el buen vino catalán y buen vino francés sin saber que es... Panadés. No es del país tu sombrero y piensas en extranjero? ¿El peor mal de los males? Rehúsar los productos nacionales. Un zapato no es barato, por dos francos, en papel; y un calzado es regalado si diez duros das por él. I un bel! Aquest proteccionisme a ultrança del Foment, que faria envermellar las galtes del mateix Colbert, no està deseparat, sinó que és una cosa articulada, fonamentada en Comitès Reguladors i apuntalada per tots quatre costats per la Cambra d'Indústria.

El Rei de la Fam està intoxicat per vostès... Com? No s'alarmin. El Rei de la Fam, en un instant d'irreflexió, molt perdonable en un home que es dedica a unes activitats tan especials, s'ha begut una ampolla d'Orange Crush i això l'ha intoxicat. El meu representant, però, és un home que es fa càrrec de les coses i té una solució per cada conflicte. Així és que si vostès tenen l'amabilitat d'indemnitzar-lo amb deu mil pessetes, no solament no dirà res de la intoxicació, sinó que, fent gala d'un esperit de sacrifici que vostès apreciaran en tot el seu valor, seguirà bevint la beguda que fabriquen vostès i farà públic que aquest règim li va tan i tan bé. És una bona propaganda, no els sembla? Ens hi pensarem... S'hi varen pensar i van descobrir que, fet i fet, l'afer podia derivar cap a un altre aspecte molt més interessant, tant des del punt de vista comercial, com pel de la salut del senyor Wolly. Això és: simular que acceptaven l'operació i denunciarien el chantage. Els diaris parlarien del fet i la propaganda seria molt més eficaç, amb el notable avantatge que els resultaria gratuïta.

Les coses s'han desenrotllat tal com estava previst. Els representants del Rei de la Fam, des de la seva cel·la de la Model, deuen pensar que aquest és un país molt poc propici per a llançar-hi certa mena de negocis.

Mentrestant, el senyor Wolly jeu en un llit de l'Hospital Clínic, en qualitat de detingut. Va demanar que li donessin ous, llet i sopes.

—I ara! — li va dir algú —. No havíem quedat en que vostè no menjava? —Efectivament, però aquí hi ha tan poc públic, que potser no paga el tret... I més tard, amb un cop d'ull maliciós: —Si aquí poguéssim organitzar una sessió de dejuni, a benefici de l'Hospital... Sempre he estat molt afectat per la filantropia.

Per altra banda, la senyora de Wolly plora unes llàgrimes amargues. —Està vist. Aquí per naps, allà per cols, totes les exhibicions acaben amb l'ingrés del meu pobre marit a la presó.

I és que aquesta senyora no es fa càrrec d'una cosa: que la societat no tolera un home que vulgui viure sense menjar, perquè el seu exemple resulta francament desmoralitzador. En alguna època, les classes patronals van intentar de realitzar aquesta curiosa teoria, però la cosa va acabar molt malament. Fins ara, la particularitat de viure sense menjar estava reservada als poetes i als artistes en general, però cap d'ells va tenir el desvergonyiment de convertir-se en professional del dejuni. Difícilment hom li hauria perdonat aquest vanitós afany de luxe.

El senyor Wolly s'hauria d'haver adonat que si la Providència el va dotar d'unes virtuts tan especials, no ho va pas fer perquè se n'aprofités per convertir-les en espectacle. És gairebé segur que els alts dignes el destinaven al conreu de la literatura.

Hay que hacer una campaña demostrando que lo bueno es lo de España. ¡Pagas en dólares o en liras? ¡¡Comerciante!!!... tú dóltras. Adquiere lo de aquí ¡¡Porque sí!! ¡¡Porque sí!!

JOSEF MARIA PLANES

L'APERITIU

Eugeni. — Es el barman més antiamericà que existeix. El seu bar té alguna cosa d'altaret de confraria de muntanya, fusta pintada de vermell amb una mica mica d'or, motlures horribles, i capelletes l'una al costat de l'altra amb un silenci dramàtic de presó cel·lular. Dintre d'aquestes capelletes hom espera veure-hi gerrets amb flors de paper fi, o, si es vol, un Sant Roc amb la carbasseta i el gos, aixecant-se un punt la faldilla i ensenyant una nafra al mig de la cuixa com un clavell corgolat.

Res d'això: en les capelletes d'Eugeni, només hi ha ampolles martiritzades per les mosques i la soledat, algunes d'aquestes ampolles es moren de asfíxia, algunes ja són mortes del tot, perquè el temps que fa que no les han destapades, els ha produït una paràlisi general progressiva, que ha progressat amb un èxit sense precedents, i la beguda jeu a dins del vidre completament «embalsamada».

Damunt de l'altaret d'Eugeni, hi ha una pintura amb una barca que fa una mica el boig, i unes onades verdes que imiten amb relativa distinció l'ondulet permanent que fan certs perruquers carregats de cosmètic i de poca vergonya. Entre les ones i al cantó de popa de la barca, es veu una sirena dolça amb uns ulls entelats i una boca esqueixada; la pobre sirena ensenya una cua que és igual que una cua de verat fet a la brasa, i a més a més de la cua ensenya un pit irreflexiu i enfarinat.

Les ampolles de l'altaret d'Eugeni són totes com les ampolles de les millors marques, però amb una lleugera variant a l'etiqueta o a la configuració del vidre; aquesta variant no tindria cap importància si no es notés també al paladar i a la punta de la llengua.

Malgrat aquest inconvenient, les begudes que proporciona Eugeni són magnífiques, perquè han perdut el seu «jo» oficial i han anat a la caça d'un segon «jo» més complicat i més gustós. És el segon «jo» que els proporciona el viure dintre de l'altaret com unes santes, les aranyes que els filen cançons de teranyina i els mariners que els filen cançons de fum de pipa.

Eugeni és un home modern, té una nevera «Foca» i sempre té un trosset de glaç i un somriure a la disposició del visitant. Eugeni és de família de mariners, però voldria veure el mar a deu hores lluny. Només una porteta del fons del seu café i tres escaletes negres conduïxen a la platja, i des de dins, d'aigua de mar només se'n pot obrir un mig petricó, i encara aquest mig petricó està perjudicat per deu centímetres de fusta de llagut.

Eugeni té la pell blanca com la llet, i una cabellera ben pentinada de president de centre federal; tota la seva força però rau en el bigoti, és com el bigoti de Briand una punta més alegre i més cavalleresc, un bigoti de pescador de canya i de primer ministre empeltat de xivarrí de barricada. Les idees personals d'Eugeni són absolutament ponderades. A les nits, quan no resta ningú al café, Eugeni toca a la seva gramola un fragment de Rigoletto, treu l'aigua de la nevera «Foca», després s'amoixa els elàstics com si amoixés l'esquena d'un gatet i està convençut que la vida és una pera d'aigua carregada de sucre, que es fon materialment a la boca.

Un compromís d'Eugeni. — Al café d'Eugeni hi va tota mena de gent vibrant i delicada. Des del mestre Enric Morera que les tardes hi juga al tutti amb un gran vestit folgat de color de raviolis, fins a un marinerà trist i escèptic que demana el dòmino amb la mateixa solennitat patètica que l'actor Ermete Zacconi, fa vint anys: «Dammí la fisarmonica...»

L'altre dia, a l'hora que hi ha més «giro» de verms, varen entrar al café dues perles precioses, dues perles iodades i dues dentadures impecables. Els penjava un fanalet d'alegria sota de cada ull, però anaven absolutament venudes pel que fa referència al ram dels alcohols.

Eugeni, amb el cor gelatinós com una medusa de tanta emoció, va demanar a les perles que volien beure, però les noies només feien que riure i mirar-se una pipa tota cremada, com el cul d'un heretge en els darrers espetecs d'un auto de fe.

Eugeni va comprendre de seguida que les noies no tenien iniciativa pròpia, i que deixaven l'elecció de la beguda a les seves mans.

Aleshores es va mirar l'altaret d'ampolles, amb una mirada excitadíssima; els parpels d'Eugeni tenien aquell tremolor ràpid i precís de les faldilles de les dansarines que ballen de punta.

Eugeni va escoltar totes les sonoritats de la seva simfonia de líquids penjats i embalsamats, i no va trobar res, absolutament res que fes joc amb els llavis de les noies. El fracàs d'Eugeni es pot dir que ja era darrera la porpa esperant-lo amb unes mans fofes, carregades de punxes.

Per fi Eugeni va tenir una idea clara, i va portar a les noies dues ampolletes de Cinzano blanc. Dues ampolletes com aquelles que regalen els xarlatans de les fires. Els xarlatans de levita i medalles, amb un llargandaix penjat a l'orella i el nus de la corbata fet amb una serp viva.

Les noies van tenir als dits les ampolletes i els sabia greu que Eugeni les destapés, però les noies eren tímides, i van deixar fer. Al primer glop hi hagué una ganxota mal dissimulada;afortunadament, Eugeni no la va presenciar, perquè en aquell precís instant va caure el mocador d'una de les noies, i Eugeni s'ajupí per collir-lo i quan es va redreçar, el seu bigoti a nivell de taula va aparèixer tot carregat d'or i de vi de Borgonya, com el bigoti de Cirano de Bergerac.

JOSEF MARIA DE SAGARRA

RAMON BES & C. A
Maquinària, Tipus, Filetatge de bronze, Tintes i utilitatge per les Arts Gràfiques
Aguillers, 1, i Via Laietana, 4. BARCELONA
Telèfon 15524 - Apartat 896
Direcció telegràfica: DANIBES

OPICINA INTERNACIONAL DE PATENTS I MARQUES
Josep Torre de Mer Sanromà
Advocat
Balmaes, 66 • Aragó, 225 • Telèfon 70873

MIRADOR a Ginebra

L'esperit de Ginebra. — Aquest mot ja és d'ús corrent a Ginebra. L'últim llibre de Robert de Traz no ha fet altra cosa que adoptar-lo. I el nom respon a un fet, del qual no es pot sotstraure en quant es pren contacte amb la Societat de Nacions.

Els problemes mundials es veuen des de Ginebra d'una manera diferent de com es veuen des de cada país.

Sembla que tots els problemes interiors, socials, polítics o religiosos, no tinguin altre fi que trobar el camí de la pau universal.

Estat d'ànim perillós, perquè tots els projectes optimistes que aquí s'inventen poden anar per terra en topar amb la realitat de les vides nacionals. Però estat d'ànim que se sent necessari per crear una força moral capaç de neutralitzar els particularismes de cada poble.

D'aquest estat d'ànim han sortit Locarno, el Pacte Kellog i la liquidació de la guerra. Gràcies a l'esperit de Ginebra, la Societat de Nacions creix com un cos viu.

El Secretariat — El Secretariat de la Societat de Nacions és on es viu d'una manera permanent l'esperit de Ginebra. Tots els qui formen part han pres per pàtria la Societat de Nacions. Si els deixessin fer, la pau universal seria problema resolt.

El Secretariat és el puntal més fort de la Societat de Nacions. Posar-li inconvenients o donar-li facilitats, és la manera indirecta però més segura de voler atacar o sostenir la mateixa Societat.

L'any passat Anglaterra va organitzar un atac a fons contra el personal del Secretariat i del B. I. T., a pretext del pressupost. Aquest any Henderson es proposa fer una ofensiva en sentit contrari. Per això el paràgraf del seu discurs al·ludint a les reformes que pensa proposar pel Secretariat, va ésser quasi unànimement aplaudit per l'Assemblea.

El deseni de la Societat de Nacions. — Sembla que es voldria que aquesta Assemblea marqués una època en la Societat de Nacions. Com si per a celebrar el primer deseni de la seva existència, sense oblidar les boires de la Conferència de La Haia, hi havia el desig de donar un relleu a dues idees essencials: la federació dels pobles d'Europa, proposada per Briand, i la reforma del pacte de la Societat de Nacions per a posar-lo d'acord amb el Pacte Kellog.

Aquesta última idea no és, però, del tot nova. Ja Politis, en un magnífic discurs, la va exposar l'any passat. Aquest any Henderson l'ha represa i ha fet una proposició concreta a l'Assemblea. Amb això la idea de Politis ha pres nova importància. O millor dit, ha pres simplement importància.

Tothom sap que el Pacte Kellog condemna la guerra com instrument de política nacional, declarant-la fora de la llei. En canvi, el Pacte de la Societat de Nacions la considera legal en el cas que el Consell no arribi a una unanimitat en la resolució d'un conflicte internacional, o que una de les parts no accepti la decisió del Consell.

Aquest desacord es voldria fer desaparèixer per a donar consistència al Pacte Briand-Kellog i que el propòsit sorgís de la mateixa Assemblea que ha aplaudit l'anunci de la federació europea.

Denominacions. — Fins ara era difícil qualificar amb un mot als amics o enemics de la Societat de Nacions. Les paraules s'han trobat. Etedonista, pels que formen part de la Societat de Nacions. Etedonòfil, pels que en són partidaris. Etedonòfob, pels que en són contraris. Estem en temps d'inicials, que si dura faran un llenguatge nou ple de jeroglífics.

Giovinetza. — Quan Briand va acabar el seu discurs la Sala en pes es va aixecar per a tributar-li una gran ovació. Només la delegació italiana deixava de participar en l'entusiasme general. En el paràgraf final de l'emoció, del seu discurs, Briand havia condemnat l'educació de la joventut en favor d'una pròxima guerra. I els italians se sentien molestats.

Al vespre, Scialoja, mig en broma mig seriós, com aquell que no vol posar una qüestió concreta, va preguntar a Briand si aquell paràgraf del seu discurs anava dirigit contra les joventuts feixistes.

Briand, amb la seva habitual bonhomia, fent-se l'estranyat, digué:

— Per què? que potser prepareu la joventut per a una pròxima guerra? En tot cas — afegí — és la primera notícia que en tinc.

Ginebra, setembre.

V. H.

Una conversa amb un representant de Sandino

La lluita que sosté Sandino per la independència de Nicaragua és un dels fets més interessants de la nostra època. Per això no he volgut perdre l'oportunitat d'interviu el periodista i diplomàtic nicaragüenc José Constantino González, que portava la representació de Sandino al Congrés Anti-imperialista de Francfort i s'ha estatjat uns dies a Barcelona.

— Quines són — preguntem — les causes històriques de la guerra actual de Nicaragua contra els Estats Units?

— La nostra lluita comença per ésser una lluita espiritual, car nosaltres som d'una raça diferent dels yanquis i volem demostrar que l'esperit llatino-americà és tan digne i tan fort com el dels yanquis. Hi ha altres raons històriques, polítiques i econòmiques, que han motivat el nostre moviment d'una manera directa. En 1909, les forces del govern dels Estats Units enderrocaron el govern constitucional de Nicaragua, ocuparen el país i ens imposaren una oligarquia que es va prestar a tota mena d'intrigues de la política yanqui. A base d'aquell govern imposat per ells, aconseguiren l'oposició al canal inter-oceànic de Nicaragua, imposaren emprèstits ruïnosa i sotmeteren tota la vida econòmica del país al domini absolut dels grans banquers de Nova York.

En 1912 — continua dient el senyor González — la indignació que anava covant al país esclatà i prengué la forma d'una rebel·lió popular contra els dominadors. Les forces rebels havien enderrocat el govern imposat per Washington. Els Estats Units aleshores desembarcaren a les costes de Nicaragua cinquanta mil soldats i marins, i en pocs dies apagaren la rebel·lió amb sang.

— Com sorgí la figura del general Sandino en l'actual lluita contra els nord-americans?

— Des del 1912, el país esgotat i aterroritzat per la salvatge repressió dels yanquis, no havia tornat a manifestar col·lectivament el seu odi contra els que, per la força, s'havien fet amos de Nicaragua, com se n'havien fet de Panamà, de Cuba i d'altres repúbliques llatino-americanes. Però en 1926 sorgí altra vegada un conflicte seriós entre els partidaris de la independència nacional i els homes venuts als Estats Units. El govern constitucional elegit pel país, després de les darreres eleccions populars que foren dignes malgrat els esforços dels Estats Units, no fou gràt als yanquis ni als traïdors que feien el joc de l'invasor. Amb l'ajut dels Estats Units el nostre govern popular fou enderrocat. Aleshores es produí un alçament popular més fort encara que el de 1912. La rebel·lió vencé les tropes del govern i arribà victoriosa a les portes de Managua, la capital de la República. El govern dels Estats Units que fins en aquell moment no havia intervingut en el moviment d'una manera directa, resolgué enviar forces americanes a Nicaragua, desembarcant, en pocs dies, 40.000 marins i encadenant amb 40 creuers i cuirassats els litorals nicaragüencs.

El que avui és secretari d'Estat a Washington, Mr. Stimson — afegí el senyor González —, fou nomenat representant personal del president Coolidge. Arribà a Managua, es dirigí al Quarter general dels Rebels i els intimà a que es rendissin, sota l'amenaça que el govern dels Estats Units no repararia en els mitjans de sufocar la rebel·lió. L'home que acabava de rebre la promesa de Stimson de nomenar-lo president de la República garantint-li la seguretat personal i política i rebent, a més a més, una important remuneració en metl·lic a canvi de la traïció. Aquest era Josep Maria Moncada, l'ex-cap dels rebels i avui president de la República. Aleshores fou quan sorgí la figura del general Sandino, el qual, lluny de voler reconèixer el pacte infamant entre Moncada i Stimson, continuà la lluita, retirant-se amb les tropes fidels a les muntanyes de Segóvia, organitzant un exercit de patriotes i lliurant, el 18 de juliol de 1927, una formidable batalla a l'Ocoatl, on varen morir més de dos cents patriotes nicaragüencs i més de 500 marins americans.

Aquí — continua el senyor González — fou el primer episodi de la lluita que ve sostenint fa dos anys i mig el general Sandino. Al cap d'uns mesos d'acabillar els rebels, un emissari dels Estats Units es presentà a Sandino i li proposà que cessés la lluita, fent-li exactament les mateixes proposicions que poc temps enera havien estat fetes a Moncada. El general rebutjà indignat totes les proposicions i contestà a l'emissari que mentre hi hagués un sol mariner yanqui ocupant Nicaragua ell estaria sempre sobre les armes.

— Però els altres països llatino-americanes, no ajudaren els patriotes de Nicaragua?

— Força. L'Amèrica llatina veié en Sandino un heroi de la raça i un defensor dels petits pobles d'Amèrica contra l'imperialisme yanqui. En poc temps es convertí en un ídol popular. Per ajudar-nos a la lluita començarem d'arribar contingents d'homes de tots els països germans, especialment colombians, mexicans, veneçolans, cubans, haitians, uruguais i argentins. I la lluita prengué així un aspecte de defensa de la raça.

— A Nord-Amèrica odien el general Sandino?

— Estem convençuts que una gran part de l'opinió pública yanqui, quan s'adonà que el general Sandino no era el bandoler que pintaven els comunicats oficials del govern i veïen en ell el defensor d'un ideal d'independència, varen veure amb simpatia la seva actitud de rebel·lió. Però les agències de premsa feien el silenci sobre la veritat del que passava a Nicaragua i el món no s'ha assabentat que els invasors en dos anys han arrasat Amurra, Telpaneca, Quiball, Ialí i més de quaranta altres pobles del nostre país; que han afusellat innocents camperols, que han comès actes d'un vandalisme inqualificable, com assaltar un cementiri de Managua, destruir les tombes i mausoleus i treient els cadàvers dels que foren els defensors del país.

— El general Sandino, però, es troba realment a Mèxic?

— Sí, senyor. Ha sortit temporalment de Nicaragua, deixant el comandament a un dels seus generals més fidels: el general Francesc Estrada. L'ajut que sempre hem rebut de Mèxic i les simpaties amb què compta el general Sandino, entre el poble mexicà han fet que escollís aquest país per llençar un llibre sobre els fets de Nicaragua que sigui una campanada mundial sobre els abusos de l'imperialisme yanqui. El general

Sandino, però, després de visitar alguns països on donarà conferències explicant el que passa al seu país per contrarrestar la campanya de la premsa venuda als Estats Units, tornarà a Nicaragua a dirigir personalment la lluita amb més empenya i més diners que abans. Surtosament els nacionals de Nicaragua són els que més ens ajuden contra l'invasor, proporcionant-nos provisions, fent d'espies, etc. Les nostres armes les hem preses totes als yanquis.

— Vindrà a Europa el general?

— No és segur, però és molt possible. Hi faria una estada ràpida, d'un mes. Dintre de tres mesos el general pensa ésser altra vegada a les muntanyes de Nicaragua.

— Una darrera qüestió: ¿ens voleu donar una explicació clara i documentada de la qüestió del canal inter-oceànic de Nicaragua? ¿No ha estat donada com un argument

El general Sandino

de pes l'excusa que el tràfec mundial cada dia en augment, exigeix l'obertura d'una via inter-oceànica per Nicaragua, la de Panamà essent insuficient?

— Comença per ésser fals que el tràfec mundial requereix l'obertura del Canal de Nicaragua. Raons? Molt clares. El canal de Panamà té una capacitat per a més de 50 milions de tones anuals i el record màxim de tràfec no ha depassat mai els 30 milions de tones. Aquesta raó, doncs, fa innecessari per als Estats Units la construcció d'un nou canal per Nicaragua. Els motius hem d'anar a cercar-los en l'especulació yanqui. Nord-Amèrica voldria donar un cop mortal a la independència dels països llatins obrint el canal per Nicaragua. A més a més està demostrat que el canal de Panamà és indefensable, i per això cerquen la manera d'assegurar-se un lloc estratègic segur per a la seva flota en la possibilitat d'un nou canal a Nicaragua.

En el canal de Panamà l'única defensa estratègica per a la flota nord-americana és la badia de Panamà, i en les darreres maniobres de la marina americana queda demostrat que l'esquadra es pot veure perfectament acorralada per una flota enemiga.

Mireu: ha estat per a nosaltres una veritable desgràcia històrica que ja des dels temps de la conquesta espanyola es comencés a parlar de la possibilitat d'obrir un canal inter-oceànic en territori nicaragüenc. Vers la meitat del segle passat també Napoleó III passà l'estona estudiant el problema de la via esmentada. Els Estats Units, però, ja començaven de vigilar, i si no hagués estat la llarga lluita que varen sostenir entre ells, no haurien trigat tant a ensenyar les urpes. L'any 1854 un pirata yanqui anomenat William Walker armà una expedició i va penetrar en territori nicaragüenc amb la intenció de sotmetre a l'esclavitud tot el poble centro-americà. En aquesta empresa el pirata esmentat comptava amb l'ajut de l'incipient capitalisme yanqui i adhuc el del propi govern dels Estats Units. La perspectiva del famós canal inter-oceànic era en lloc preferent del pla nord-americà.

Els governs del centre-Amèrica, però, varen unir-se i enviaren un exercit a Nicaragua que va vèncer els pirates de William Walker, arribant a empresonar i fusellar el propi Walker. Fins que, molts anys després, no es va signar el vergonyós tractat Chamorro-Bryan autoritzant els Estats Units per a la construcció del canal de referència, no es tornà a parlar seriósament de l'assumpte. Actualment es diu altra vegada que l'obertura del canal de Nicaragua és un fet i que el govern yanqui ha votat 150.000 dòlars per estudiar la via canalera.

— Però, a part del noble esperit d'independència que us anima, no creieu que seria ralmment beneficiosa una entesa del vostre país amb els estats Units?

— A l'estranger, amb criteri simplista, molta gent s'imagina que la realització d'aquesta obra seria la pedra filosofal per a nosaltres i que Nicaragua es convertiria en una mena de Xauxa. Abans que tot, cal tenir en compte que els americans ens tracten amb el mateix menyspreu que al negres del seu país, i això impossibilita tota entesa. A més a més, preneu exemple dels panamenys. El canal els ha estat la ruina moral i material. Els panamenys són estrangers a casa seva. El govern dels Estats Units considera Panamà ni menys que una factoria. Ha sanegat la zona del canal, que actualment està esplèndidament acondicionada. Però la resta del país està en un abandon més gran que abans. A la zona del canal només hi treballen els negres que han portat els yanquis. A Panamà no hi ha comerç ni indústria. Els únics consumidors són els yanquis, i aquests s'ho porten tot dels Estats Units. Els grans comerços de la zona canalera són yanquis. Els panamenys tenen prohibit en absolut vendre-hi res.

— De què viuen, doncs, els panamenys?

— El panameny mitjà ha de viure venent «chacharans», és dir, petiteses, llaminadures, cacauets. No trobareu cap panameny que no tingui odi als Estats Units. Ja ho podeu veure, doncs. Els partidaris de la independència de Nicaragua ens mireu en aquest mirall i sentim veritable esperança només de pensar quin esdevenidor ens esperaria si s'arribés a obrir el famós canal. I amb unes paraules d'admiració per Barcelona, clogué la conversa l'agent diplomàtic del general Sandino.

DOMÈNEC DE BELLMUNT

DESPRÉS DE LA VOLTA CICLISTA

NO ES TOLEREN COMBINACIONS EN UN ESPORT DE POBRES

La setmana passada parlàvem de la Volta ciclista a Catalunya, per tots conceptes la prova màxima de la simpatia, la que atrau durant una setmana l'interès popular i fa vibrar tothom en un neguit de febrils entusiasmes.

Part de les nostres apreciacions al voltant de la Volta sembla que no varen pas satisfer a alguns entusiastes d'aquest esport, que considerem que no són pas en tan gran nombre com nosaltres voldríem. El retard de pobresa que li fèiem feria l'amor propi, i el dring fals que li reputàvem era per a irritar la susceptibilitat nacional, a llur judici.

I bé, no ens pensàvem pas que, l'endemà mateix, els propis corredors ciclistes ens donessin la raó. La Volta s'ha decidit amb una amable combinació comercial, com, dit sigui entre parèntesis, solen acabar-se totes aquestes grans demostracions que es fan per les carreteres europees.

Només que el «tongon», el públic no se l'ha volgut empassar i ha xiulat a aquell que, dos dies abans, era el seu ídol.

No deixa d'ésser admirable aquesta mentalitat del públic que vol exigir a les víctimes del ciclisme una puresa de principis tan estricta, tot i no ésser capaç d'omplir mai un velòdrom i, en canvi, consent als herois futbolistes o del ring tota mena de «chiques», alguns dels quals han pres, a voltes, proporcions de rífidats a l'engròs, la qual cosa no és pas obstacle perquè no deixi d'omplir el camp de Les Corts o bé l'Olympia, amb una mansuetud que fa preguntar si els espectadors no pertanyen a la categoria de xais.

En el cas que ens ocupa, la combinació Canyadó-Aerts és tan diàfana, tan transparent, que ens sembla inútil voler recalcar-la i no ens expliquem com hi ha «cronistas de la ruta» que facin veure que s'hi indignen només que algú s'ho pugui creure.

El testimoni que alguns invoquen d'haver seguit la Volta, és per a nosaltres de poc pes. Dels seguidors de la prova en tenim per la nostra part una idea especial, que tal vegada la pràctica ens ha demostrat.

Molt abans que fos moda seguir la Volta pensant en les fontades que podrien fer-se pel camí i de la xirinola amb què s'acostuma a celebrar els finals d'etapa, un company que ens feia el ciclisme en el diari que escrivíem s'entestà a seguir la Volta a canvi d'un mòdic preu convingut que a tots ens semblava impossible. L'home va seguir la volta, evidentment, perquè cada vespre al diari vàrem tenir un extens «compte-rendu» de l'etapa. Fins molt temps després no vàrem saber que l'abnegat informador, a falta d'altres mitjans, s'havia limitat a recórrer els quatre cantons de Catalunya en una modesta tercera classe de ferrocarril i anava a esperar les arribades a les poblacions senyalades.

Personalment el testimoni de seguidors a què apellen els meus estimats col·legues per refutar el que salta a la llum del dia, no em convenç, però el que és més sensible és que tampoc no convencera el públic, que si bé és cert que en aquest esport no paga (el ciclisme, esport professional, és indubtablement el que compta amb un estol més considerable d'entusiastes amateurs, com els uradio-escuchas, això és, que es diverteixen de franc), ell és qui, en definitiva, forma judici.

Els periodistes més puritans que tant s'indignen de la suposada idea d'un «chiqué», admeten en canvi una intel·ligència entre Aerts-Canyadó i la justifiquen amb uns sòlids arguments de caràcter financer.

Acceptat doncs per tothom l'entesa cordial entre aquells dos i discrepant només en el qualificatiu, cal convenir que la indignació del públic que es traslluí amb uns xiulots a l'Estadi i a Les Corts, no reposa més que en un desconeixement absolut del que és l'esport per dins. Aquests esports que viuen un ambient professional, s'entén.

El «chiqué» en l'esport, segons va demostrar el meu company August Berenguer, arrel d'un famós partit Barcelona-Espanyol que nosaltres dos — i molta gent amb nosaltres — no havia vist massa clar, és una cosa tan antiga que ja els nostres avis grecs tingueren mil motius per a encaparrar-s'hi en aquells temps.

En un esport com és aquest del ciclisme (majorment a casa nostra) seria pueril i ridícul voler exigir una puresa de principis, quan en uns camps de futbol, per exemple, que, segons hem convingut tots, representaven coses tan altes com la raça i eren el símbol d'una pila de coses més, han demostrat prou vegades que tant se'ls en do-

nava aquest principi i ho supeditaven tot a modestes quantitats de 50, 30 ó 20 duros.

El que passa en aquest cas, és que el públic ha vist el que no se li havia de deixar veure mai. El que amb una mica, només una mica, de traça hauria pogut ésser la consagració de Canyadó i una empena per a l'increment del nostre ciclisme (una mica atut després de la severa lliçó Tolosa-Barcelona), s'ha convertit en un descredít per al nostre primer corredor ciclista i podria constituir una ensepegada per al ciclisme local.

Mentre el públic exteriorment veu lluita, no s'entreté a analitzar els fets i es deixa emportar per l'entusiasme. Si la diferència dels sis minuts que va guanyar En Canyadó en 27 quilòmetres de carretera relativament plana, els hagués obtingut en tres etapes, hi hauria somiat mai ni per atzar en el «tongon»? Aleshores el navarrès-català s'hauria endut la glòria i hauria pogut repartir-se les pessetes amb el belga, amb tota aquella tranquil·litat de consciència.

Car el que no ha entès molta gent, pel que es veu, és que si el belga Aerts guanyava el primer premi, eren tres mil pessetes, però si el vencedor era En Canyadó, el premi se n'anava prop de les cinc mil.

— Proteccionisme al múscul nacional fins en això? — preguntà algú, esverat.

No hi ha tal cosa. Aerts, corredor belga, ha vingut a fer un viatge per aquest recó d'Europa amb caràcter particular. Per la Volta, res no el lligava amb la casa constructora que el té ll. En canvi Canyadó, que representava oficialment una marca, cobrava els plusos i indemnitzacions previstos en la contracta de treball, cas de sortir vencedor.

— Per què doncs la combinació no fou duta d'una manera més intel·ligent?

Perquè Bresciani, que va flairar de seguida alguna cosa del que passava, constituí sempre un distorsió per a ells. Arrapant-se a qualsevol dels dos tenia sempre l'oportunitat de millorar la seva classificació, en l'eventualitat que no s'haguessin entès prou bé els dos contrincants vinguts. Fou a la penúltima etapa, conseqüència de la dura pujada a Sant Hilari per les Guilleries, que es presentà l'única oportunitat de fer el brinco i... el negoci és el negoci, segons s'ha convingut des de fa temps.

Sols que en aquest cas tots plegats ho han fet una mica fort i el públic, aquest públic que els va a acomiadar i a rebre un cop l'any i durant una setmana segueix pas a pas les seves vicissituds en els diaris, s'ha considerat estafat i amb dret i tot a demostrar el seu descontent. Per la nostra part, ens sembla un dret molt discutible.

Tot plegat, no obstant, és confirmació del que diem la setmana passada: manca d'una vera afició a l'esport del ciclisme. Aquesta sobtada indignació, només la justifica la ignorància de les moltes fatigues que sofreix el corredor ajupit damunt el manillar durant hores i més hores. Si no fos així, no regatejaria el mèrit d'un esforç innegable.

Car fins en el cas de la combinació que portaven els dos homes avui més discutits, és innegable que l'esforç d'En Canyadó va existir i de fet la prova no va perdre res del seu mèrit. El belga podia alentar la seva marca, no donar tot el seu possible rendiment, però qui negarà l'esforç acomplert pel de Sant Andreu?

No exagerem, tots plegats. Aquest «chiqué» que de tan vist perd tota la seva importància, no té pas ni de bon tros la transcendència dels que, repetim-ho, han tingut alguns en el futbol. Després de tot, del pacte no en sortí pas perjudicat un tercer, tota vegada que els dos primers llocs estaven encara assegurats per a ells dos. No es tracta més que d'una concessió mútua; d'una permuta de places i prou.

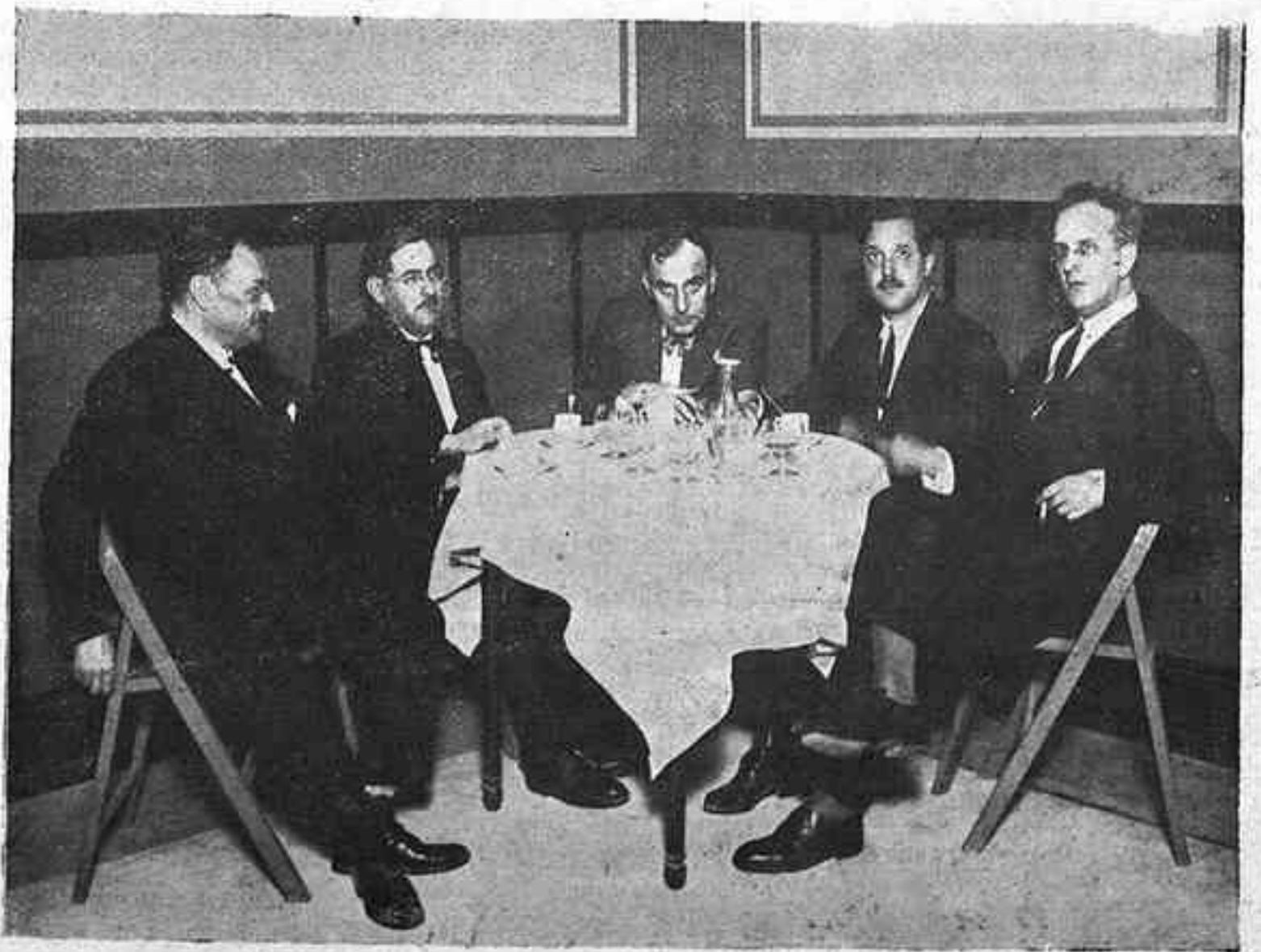
Val la pena de concedir-hi més importància? Creiem sincerament que no.

Ens sembla que ens posem a la raó, però aconsellarem als organitzadors de la Volta que per a un altre any mirassin de tapar — si és possible — aquesta esclatxa per on poden escórrer-se els routiers, si no volen fer-li perdre aquest deix de simpatia que tot el nostre poble, ingenuament, serva per a la Volta ciclista a Catalunya.

VICENTS BERNADES

Aquest número ha estat passat per la censura

EL SOPAR DELS CINC

Secundant la iniciativa de què donàvem compte en el número passat, tingué lloc divendres dia 13 a «La Pèrgola».

D'esquerra a dreta: Joaquim Pellicena i Camacho, de La Veü; A. Rovira i Virgili; Manuel Brunet, de MIRADOR.

Per al tocador i higiene USEU

SABÓ "ESPOROL"

El millor del món

LABORATORI CREOTAL
Batista, 12 (S. M.)
Teléfono 51822

LES LLETRES

GAIREBÉ UN ACTE O JOAN, JOANA I JOANET

Comèdia inèdita de JOAN OLIVER

COSTA BLAVA. (Pèrgola en el parc d'un gran hotel. Sillons de vimet, etc.)

Ja vol dir Joana; Jo vol dir Joan; Je vol dir Joanet.

ESCENA I

(Joan i Joana vénen de jugar una partida de tennis.)

JA.—Ai, estic una mica cansada... (s'asseuen. Pausa.) Què et sembla? Un set cada u.

JO.—Bé, ja se t'acaba, ja se t'acaba... JA.—Què vol dir que ja se m'acaba? Ets un presumit incorregible...

JO.—Quan serem marit i muller... ja veuràs... aleshores, ja veuràs quin tip de rebre pallisses!

JA.—Uiiii! Això és aviat dit... Quan serem marit i muller, passarà que... bé, no t'ho vull dir.

JO.—No, no m'ho diguis, que ja ho endevino.

JA.—Fugiu! El gran endevinaire! Però, ara digam: què et sembla el meu smash, ha millorat o no?

JO.—Pse, Déu n'hi do! Tot amb tot, fes-te càrrec que si et tiro les pilotes ad hoc...

JA.—Ad hoc! Amb què surts, ara?

(Reposen quietes, muts, estirats en els sillons.)

JO.—Jo-a-na, Jo-a-ne-taaaa... (cantussejant.)

JA.—Jo-an, Jo-a-neeceet... Ep, noi! Espavila't! Que no fem tard al consult... Em vaig a vestir, oi?

JO.—Sí, mira: són dos quarts d'onze. El cònsol em va assegurar que pels volts de les onze tindria tot el paperam a punt.

JA.—El paperam! Jo diria la documentació, home! Aquest paperam que dius tu, és la nostra felicitat...

JO.—La nostra felicitat... Joana, saps què és la felicitat?

JA.—Sí. Dos que s'estimen.

JO.—No; dos que volen estimar-se. M'entens?

JA.—Oh, no em vinguis amb filosofies, si et plau.

JO.—No, no. La felicitat és una qüestió de fe. De voluntat, saps? Si sempre tenim la voluntat d'estimar-nos, si cada dia i cada hora, volem ésser felices, la nostra pau serà indestructible. Cal vèncer els moments d'adversitat, de dubte, de tedi... Vet aquí, em penso, el secret de la felicitat en el matrimoni.

JA.—Molt bé t'explicues, molt bé... però, em vaig a vestir amb un salt. M'esperes aquí mateix, oi?

JO.—Sí. Escolta, Joana. No em diguis que em poseo ridícul... sents? Però... demà ens jurarem amor etern, saps? etern...; des de demà no serem sinó un sol cos i una sola ànima i... sensa-hi força en tot això...

JA.—Quina mena de noi tendre! Sembla que caiguis d'un niu. Té (el besa), tée... i tée!

JO.—Joanaaaaa!!!

JA.—Adéu! De seguida em tens aquí... és qüestió de deu minuts o... un quart... no m'oblidis... no t'enamoris d'una altra, mentre tant... només són deu minuts... (vecula.) Ah! I sortint del consult, entrarem a casa el modista. Em provarà els dos trajes de viatge... No et pensis! Només em vaig encarregar dos... Què et sembla si digués a la mà que ens acompanyi...?

JO.—Com vulguis...

JA.—Però, no, oi? La faria llevar... i no hem de mirar prim, si demà a aquesta hora, ja no serem sinó un sol cos i una sola ànima —com suara deia el mestre-tites— Oh, i ben mirat, no deixarà d'ésser un estalvi: un sol cos...

JO.—Apa, apa, no diguis més ximpleries!

JA.—Una mica de paciència, senyor! Quan serem casats, no caldrà que et facin gràcies les meves dites, però mentre tant i per les hores que manquen...

JO.—Joana! Mira'm, mira'm fit a fit. Quina mena de Joana ets? Quin dimoniet portes dins?

JA.—Jo? I ara!

JO.—Com és que t'estimo tant? Per quins set sous...

JA.—Ah. Vols dir que no valc la pena, oi? Tens raó. Sóc una pobre noia i...

JO.—Sí. I jo sóc un pobre noi també. I com que menys per menys, dona més...

JA.—Menys? Què vol dir menys?

JO.—Menys...

JA.—Ja ho sabia, home, ja ho sabia!

JO.—Dones, per què ho demanes?

JA.—Per fer-te empipar.

JO.—I jo que no m'empipi. És prou!

JA.—Sí, és tot un fracàs, ja ho sé.

JO.—Ximpleta! Ets una ximpleta com una casa de pagès...

JA.—Sí, sí. Vés insultant. Potser si fos realment una casa de pagès, amb vinya i regadiu, no em tractaries amb aquest menyspreu... Si no sóc rica, al...

JO.—Pst! Prou! Apa, vés... que farem tard. I a la teva mare no li diguis res... deixa-la dormir... que reposi, que no és cap hora, fet i fet.

JA.—Quin plaig! (desapareix.)

JO.—Pim! Zas! Fixa't quin drive!... Flis! Quina mica de servei. Torna't si et sembla! (ha estat marcant jugades amb la raqueta.)

ESCENA II

JO.—Ep! P'tit (Passa un groom amb maletes.) Dis qu'on m'apporte du citron pressé avec de l'eau de Seltz très fraîche... Compris?

G.—Très bien, monsieur.

JO.—Ah! Et encore, ma jaquette ou plutôt, ma veste; et ma... (indica el seu cap). Com se'n diu?

G.—Votre chapeau, monsieur?

JO.—Non, pas mon chapeau... mais, dans ce genre... ma casquette, voilà! Chambre 87.

G.—Très bien, monsieur.

JO.—(per les maletes).—Quelqu'un qui vient d'arriver?

G.—Oui, monsieur. Compatriote à vous, je pense (se'n va).

(Entra Joanet Diumaró.)

JE.—Però, què veig, déus immortals! Si és el mateix Joan Replà!

JO.—I ara! Sou vós! Sou el propi Joanet Diumaró! (s'abraça.)

JE.—Ai, xicot! Ja sabia que havies tornat de les Amèriques. Però què f... aquí tot sol i en mànecues de camisa? Ah, el tennis. El tennis: et recordes dels temps del Pompeia, quan anaves a remolc de la Mercè Cireres?...

JO.—I tu, cap de trons? D'on surts amb aquestes calces (Joanet va amb calces de golf). Això ja és lluny d'aquelles robes tan enconegides de Can Rodó!

JE.—Sí, home. Però, explica't, gran capigrany! Saps quan temps fa que no ens havíem vist la cara?

JO.—Sí, mira, fa...

JE.—Dones, fa quatre anys... I sembla que era ahir...!

JO.—Justos! Quatre anys. Oh! I un de traspàs...

JE.—I què? Què n'has fet de la carrera, pobreta? A les golfes, oi?

JO.—Sí fa no fa. Ja ni em recordo del reconoverunt proceres...

JE.—Ah, ah!! I per l'Argentina, què diuen, ché?

JO.—Uí, res de bo. Un avorriment! Vaig haver de dir al meu oncle que s'ho fes tot sol... No podia més. Vaig donar un tomb per l'Amèrica del Nord i a Nova York vaig embarcar vers Le Havre. Amèrica és massa cosa per un home sol: vull dir, saps!, que els sentits han de treballar desesperadament. I el cervell no dona l'abast a tantes sensacions. I, saps què passa? Que davant la dificultat de copsar-ho, d'entendre-ho tot, es cau en una indiferència... mineral i s'arriba a un moment d'impermeabilitat tal, que si a un li ensenyessin tota una ciutat de cap per avall, diria: sí, bé, i què més?...

JE.—Però tot això no té cap interès! I tu, què has fet? Digues, home, digues...

JO.—Jo! Jem! Mira'm bé. Ja em mires? No notes res de particular a la meua cara? No trobes que tinc la mirada més dura... els llavis més amargos... les celles més juntes... eh? (camu; mirant al voltant). Però tu esperes a algú? Un flirt, potser!

JE.—Oh Joanet! És providencial, providencial!! Serà el meu padrí.

JO.—Com? Que et tornen a batejar? O una qüestió d'honor?

JE.—Ca, res d'això. Ni tampoc ingresso al protestantisme. És més senzill i més bonic: em caso!

JO.—Et cases? Aquí? Molt bé. Et felicito. Ja tens l'etad, ja.

JO.—I no diries quan em caso? Demà a les deu.

JE.—Déu t'illumini... Noi, això em posa trist... Jo l'any passat per aquest temps—sí, era la primavera—també vaig estar a punt a punt de...

JO.—De casar-te?

JE.—Sí, noi. De casar-me. És una història molt desagradable. Ara seria inoportuna. Ja ens vagarà de parlar-ne.

JO.—No devia ésser la teva hora, vet aquí... No tardaràs gaire a conèixer la meua promesa, la meua imminentíssima muller... Hem jugat una estona i ara és a vestir-se, car hem d'anar al consult pels darrers tràmits... Ella és catalana.

JE.—Ah, millor per tu. I bonica, no cal dir-ho, i rica...

JO.—Bonica, ho suposo. Però, rica, no pas ara... ho havia estat molt... És una noia, com t'ho diré? Em sembla que està en el punt dolç entre el casolanisme i el cosmopolitisme. No és ni una burguesa del Born ni una flapper. Però, em sembla que reuneix els encants d'una i altra, i gairebé està lliure dels defectes d'ambdues... Bé, ja la veuràs... comprendràs que jo sigui un mal jutge... Però, ara em tens d'explicar coses teves... ja havies començat... Què has fet durant tot aquest temps?

JE.—Oh, amb quatre paraules estarà dit tot. Mentre tu voltaves per Amèrica com un ricatxo que ets, jo em trobava a Barcelona, amb una carrera a les mans, poques ganes de treballar i més poques pessetes encara... Fer d'advocat, de passant, ex!, ni pensem! Vaig provar d'entrar en el periodisme. Però no guanyava ni per fumar i a més ho feia molt malament. Vaig iniciar les meves tasques amb una sèrie de converses amb escriptors coneguts, però... més aviat de segona línia, saps!; va ésser una sèrie molt curta. Cada intervenció provocava una pluja de lletres obertes de l'interpelat i dels que eren aludits en la conversa, es veu, amb poca fortuna. I t'advertixo que jo anava de bona fe: em limitava a transcriure el que em deien. Vaig plegar sense esperar l'avis del director. Al cap de poc temps, vaig sofrir una crisi religiosa amb exercicis espirituals i tot. Però aviat em vaig refredar. Arran d'aquesta crisi vaig escriure amb un gran entusiasme un article llarguíssim sobre aquest tema: La veritable dificultat en la vida religiosa dels catòlics consisteix

en llur impossibilitat de convertir-se al catolicisme. L'estil era, segons jo em pensava, chestertoniana, però a la inversa.

JO.—Quina ximpleria!

JE.—Oi? Naturalment que no m'el varen admetre enllac: ni a un diari de Tortosa, figura't! Bé; després vaig publicar, per compte de la meua tia, un llibre de poemes; i d'aquells llibres de 20 pàgines tan ben editats. Hi havia cada cul de llàntia que treia positivament foc! En vaig vendre 9.

La crítica em va tractar bastant bé: vull dir que només em va parlar En Montoliu.

JO.—Qui és En Montoliu?

JE.—El de La Veu, home. De cada tres estrofes, dues començaven: "Senyor! Senyor!"; hi havia també allò de la fretura, la fretura i l'afreturament i altres coses del ram. I al cap de quinze dies justos de l'aparició del llibre — però t'asseguro que la consciència no m'el fa cap retrat — es va morir de repent la meua pobra tia, ja tan velleta — la del carrer Ample, saps —, doncs, es va morir i em va deixar, escolta!, em va deixar TRES MILIONS DE PESSETES emviro, en finques urbanes i deute de l'Estat...

JO.—Què dius, ara!

JE.—El que sents. Això sobrepassava de molt les meves esperances. Ningú no sospitava una cosa semblant.

JO.—Jo tampoc no ho hauria dit mai. La Vidua Diumaró... Tres milions! Bufa!

JE.—No cal que et digui que a les exèquies no hi vaig plànyer res. Creu-me que se'n va cremar de cera...

JO.—Quin Joanet! Així ja ho entenc: ara comences la volta al món.

JE.—No, noi. He fet el bon minyó. Tu saps que jo sempre havia parlat de la carrera diplomàtica com d'un remot ideal... Sabia, però, que a la carrera diplomàtica els pobres s'hi morien de fàstic... Quan em vaig creure ric, em va faltar temps per deixar-me caure a Madrid i allí amb un cop de cap, una mica de sort i l'ajuda d'un gran senyor amb qui vaig intimar per atzar i que moquè el seu prestigi a benefici meu, he arribat a ésser nomenat secretari de tercera classe a l'ambaixada de Roma...

JO.—Bravo, noi. Ets un escollit dels déus. Faràs un bell ambaixador. Amb aquest tipus marcadament espanyol...

JE.—Ep! No juguem... Aquesta marxa hauria estat del tot triomfal... si no hagués sofert una ensopegada... cosa del cor... saps?

JO.—Un amor desgraciat...

JE.—I tant! A Madrid, vaig conèixer una rossa exquisida amb la qual em vaig prometre, enamorat, enlluernat... foll! La primavera passada vaig anar amb ella a Deauville... i allà passà el cas trist i desgraciat... Bé: no val la pena, t'agrairé que no m'el demanis detalls... Fou un cop molt fort. Vaig estar malalt un mes i mig... Però ara ja ha passat. A primers del mes entrant prenc possessió del meu càrrec. Mentre tant feré temps per aquesta Costa Blava, tan deliciosa i tan a propòsit per escampar la boira... Em deixaré pendre uns quants bitllets a Monte-Carlo... faré una mica la noce, etc. Vet aquí la història entrera y verdadera...

JO.—Es interessantíssim. Creu-me que em sap greu que demà em calgui partir. Tenim tantes coses a dir-nos! Però el viatge de noces és una cosa sagrada per a les dones... De moment anem a Itàlia... Dintre un mes serem probablement a Roma: i et vindrem a veure al teu despatx de l'Ambaixada. Això omple molt, oi?... Ets un gran home! (cop a l'espatlla.)

JE.—Oh no m'envegis pas! Estic avorrit, si sabessis! Tu en canvi... amb la il·lusió de l'amor... Ai, fill meu! L'Amor: vet aquí l'única cosa que paga el tret. Els diners? Res: La tubèria del tedi... que deia mossèn...

JO.—Mossen qui...? (pausa). Aquests hotels són una perfecció. Fa mitja hora que he encarrerat un refresc i té... ja m'ha passat la set. Oh i la Joana que no ve! (fa sonar el gong de damant la taula.)

JE (petita sorpresa).—Joana es diu?

(En fer sonar el gong ha caigut la raqueta a terra; petita confusió que fa que Joan no contesti a Joanet i que aquest no insisteixi.)

JE (mirant la raqueta que ha collit de terra).—Està bé el court?

JA.—Uí! Perfectament, noi. Dona gust de jugar-hi. Són d'aquella terra roja, saps! I plans com la mà... (posa la mà estesa i se la mira). Què, molt més plans que la mà!

JE (rient).—Més que la mà, eh? Ets el mateix Joan Replà de sempre... (arriba un mossò.)

G.—Messieurs...

JO.—Voyons! J'ai commandé quelque chose, il y a une demie heure et...

G.—Pardon, monsieur. A qui avez-vous commandé, s'il vous plaît?

JO.—Mais, au petit gars, au groom!

G.—Alors, pardon, monsieur. On va le gronder; à vos ordres, messieurs. Vous voudrez de la bière, peut-être?

JO.—Non, à présent je ne veux rien du tout. Il est trop tard. Es a dir, vols alguna cosa, tu?

JE.—Jo no. Acabo de pendre quelcom al bar de l'estació.

JO.—Je vous prie seulement de m'apporter ma veste bleue et ma... ja hi tornem a ésser... (es posa la mà al cap)... ma chose...

G i JE.—Ton chapeau...

—Votre chapeau...

(Continuarà.)

ELS LLIBRES

THOMAS HARDY, Teresa dels Urbervilles (Biblioteca «A tot vent»).

La traducció al català de la novel·la Teresa dels Urbervilles, permet ara als nostres lectors conèixer una tendra i coratjosa heroïna que Thomas Hardy va presentar fidelment i audaçment, ara fa uns quaranta anys, al públic anglès; la presentació de la qual ací, actualment, per un autor català, exigiria en aquest una dosi encara més gran d'audàcia.

La impressió literària que aquesta presentació pugui fer en el nostre públic, depèn naturalment, en gran part, de la manera com el traductor hagi acomplert la seva tasca, deixant de banda les entremetudes, errades d'impremta, que tan sovint comprometen escriptors honorables que no en tenen cap culpa. Suposant que el traductor hagi actuat d'una manera correcta, és indubtable que la presentació de Teresa Durbeyfield que, tot explicant-ne la vida, fa

el caràcter de la seva heroïna. Cercaria, sens dubte, d'excusar la injustícia infantada per les convencions socials, presentant aquest infantament com una cosa excepcional, possible només per la coincidència improbable de circumstàncies malaurades.

Hom pot pensar, certament, que la dissort perseguia la protagonista de Teresa dels Urbervilles d'una manera especialment aferrissada. Hom pot pensar que només un pessimisme excessiu ha impulsat el seu creador a fer coincidir entorn d'ella uns pares massals, un amant massa persistent, i unes circumstàncies adverses agreujades per un atzar malèvol. Però, de fet, pares i amants com els de Teresa no són pas excepcionals en el món quotidià, i les circumstàncies en què Hardy ens presenta la seva heroïna s'agreguen, més que per l'atzar, per la noblesa mateixa del caràcter d'aquella.

Un examen atent d'aquesta novel·la ens revela que gairebé tot el que hi ha d'inusual en els fets explicats són coses secundàries, les quals, en fer créixer el dramatismes especial de l'obra, no en lleven pas el caràcter d'exemplaritat. Potser l'única cosa extraordinària, i ensens essencial, d'aquesta novel·la de Hardy és la puresa que la protagonista conserva a través de totes les vicissituds per què passa. Però així i tot, en fer d'aquesta puresa l'eix d'emoció de la seva novel·la, Hardy ha sabut mantenir-la dintre límits humans.

Una dona una mica més virtuosa, en el sentit tècnic del mot, que la Teresa d'Hardy, ja seria una santa, i la societat que en causés la dissort podria dir que les seves lleis no eren fetes per als sants, sinó per als homes. Una dona menys pura que la Teresa de Hardy relliscaria de pressa vers l'embrutament i la vilesa, i la societat que en causés la dissort podria dir que les seves lleis serveixen per eliminar els tarats de la cotització del respecte.

Hardy assoleix de fer-nos veure com la seva heroïna, en sucumbir, roman pura, i ella esdevé el símbol de tots els homes essencialment sanitosos que la crueltat de la vida empeny vers la desesperació o la vilesa. Després de llegir el seu llibre, un simple esguard entorn nostre o, tal vegada, en nosaltres mateixos, ens conveng que no tots els pessimismes provenen d'un accident fisiològic i que n'hi ha que resulten d'un simple obriment d'ulls davant la realitat de les coses.

Això és especialment útil en un país com el nostre, on hom ha volgut fer escola política a base d'optimismes babaos, on hom ha volgut salar l'ànima amb entusiasmes eixorcs. Només els que han vist fins a quin punt la vida és cruel, poden comprendre com la vida és bella. Aquesta visió només ens pot ésser donada per un agent extern als nostres capficaments i engreccaments egoistes. Si la presentació de Teresa Durbeyfield entre nosaltres produeix en un, o dos, o tres esperits amantats una revelació semblant, ens haurà fet un benefici impagable.

C. A. JORDANA

Compreu MIRADOR en les Biblioteques de les Estacions de:

Arenys de Mar.	Martorell.
Badalona.	Mataró.
Bianes.	Port-Bou.
Caldetes.	Reus.
Figueras.	Vilafraça del Penedès.
Girona.	Vilanova i Geltrú.
Granollers.	

Administrades per la LLIBRERIA CATALONIA

Agència exclusiva per a la venda de

MIRADOR

Societat General Espanyola de Llibreria, S. A.

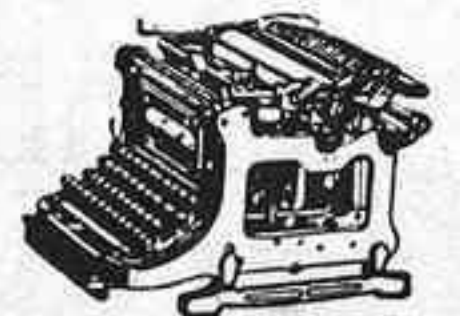
Barbarà, 16

Telèfon 12781

BARCELONA

Albiol G. i Riera, S. L.

Passatge de Gràcia, 42 - BARCELONA - Telèfon 15345

MAQUINES D'ESCRIBURE NOVES I D'OCASIÓ
REPARACIONS - ABONAMENTS DE NETEJA
OBJECTES D'ESCRIBITORI

D'UN 5 A UN 10 PER 100 DE DESCOMPTA PRESENTANT AQUEST ANUNCI

I E L T E A T R E

MUSIC-HALL

La revista negra "Luisiana"

El públic de Barcelona vessa cada nit el seu entusiasme davant la revista «Luisiana» que una troupe de negres, comandada pel ballari Louis Douglas, representa aquests dies al teatre Nou.

Jo no he regatejat tampoc els meus aplaudiments. Molt moguda, força homogènia, d'una admirable seguretat rítmica, la revista «Luisiana» és un espectacle distret a més no poder. No peca gaire, contra el costum, de monotonia, i ofereix a estones una especial seducció, deguda, potser, a l'atmosfera exòtica en què es desenrotlla i a l'excel·lència dels intèrprets.

Però, ni és aquest l'espectacle negre que voldria tenir ocasió de lloar ací, ni és, a desgrat de la bona i merescuda acollida que se li ha fet, el que Barcelona, ciutat oberta a totes les novetats, espera veure. Massa adaptada als nostres gustos, li manca a la revista «Luisiana» el caràcter que algunes escenes, mal copiades, com la de la invocació del primer quadro i la de la partida de poker, no arriben a donar-li prou bé. Quan Douglas balla un blues cantat per Marion Cook, o quan Jones es dirigeix a l'estimada a pas de fox, o quan els dos, Douglas i Jones, es barallen fent prodigis d'acrobàcia, la revista resulta reeixida. En canvi, ni emociona quan el chor entona, en l'esmentada invocació, un «spiritual», ni agafa el to primitiu i burlesc que el gran clown negre Tim Moore donava darrerament, al Moulin Rouge de París, a aqueixa partida de poker. Per a aconseguir aqueix to, fóra necessari a més a més, per a «Luisiana»,

LOUIS DOUGLAS

un altre decorat. Douglas sap millor que ningú que els telons de Covarrubias varen ésser un element d'èxit de la primera revista negra llançada a la capital francesa en 1925, amb la Baker i ell.

No es dit això en detriment dels artistes de «Luisiana». He consignat ja, en començar, llur excel·lència, i hauria de parlar: encara, de la llur disciplina. Hi ha entre ells elements de positiva vàlua, deixant de banda a Douglas, indiscutible, com Jones, al qual coneguerem sis anys enrera fent un número còmic precisament amb Douglas i més tard de partenaire de Marcelle Rahna; com Rosa Pontexter, tota nívola o maliciosa; com Bobby Vincent, precedent de les famoses Chocolat Kiddies, plena d'encant; com l'estralfalari Mire Riley i les opulentes mulates Mona and Lola, que no haurien de sortir-se de cantar cançons angleses. Hi ha també unes dansarines menudes, de conjunt, que van com emportades pel vent. Jo només lamento l'europeïtzació d'aqueixos espectacles negres. Es tan lamentable com veure la nostra gent volent imitar les gesticulacions pròpies de les races de color.

Per damunt dels artistes, «Luisiana» sorpren per la direcció escènica. Douglas admira quan giravolta repenjan-se en una cama i deixant l'altra morta; quan, igual que si portés rutlles a les sabates, patina amb un sol peu. Però molt més sorprenent és com director. El quadro de l'assaig al teatre, meravella per la seva vitalitat: es el millor de la revista. En Sugrañes hi té molt a aprendre. Amb pocs elements i sense enfarfegaments de luxe, aconsegueix Douglas veritables èxits de moviment i de color.

El jazz de Tommy Lander no és cosa per a restar boca-badats. Acompanya amb justesa les escenes de la revista, però el record massa recent de l'orquestra de Sam Wooding em priva potser, d'estimar l'elogi.

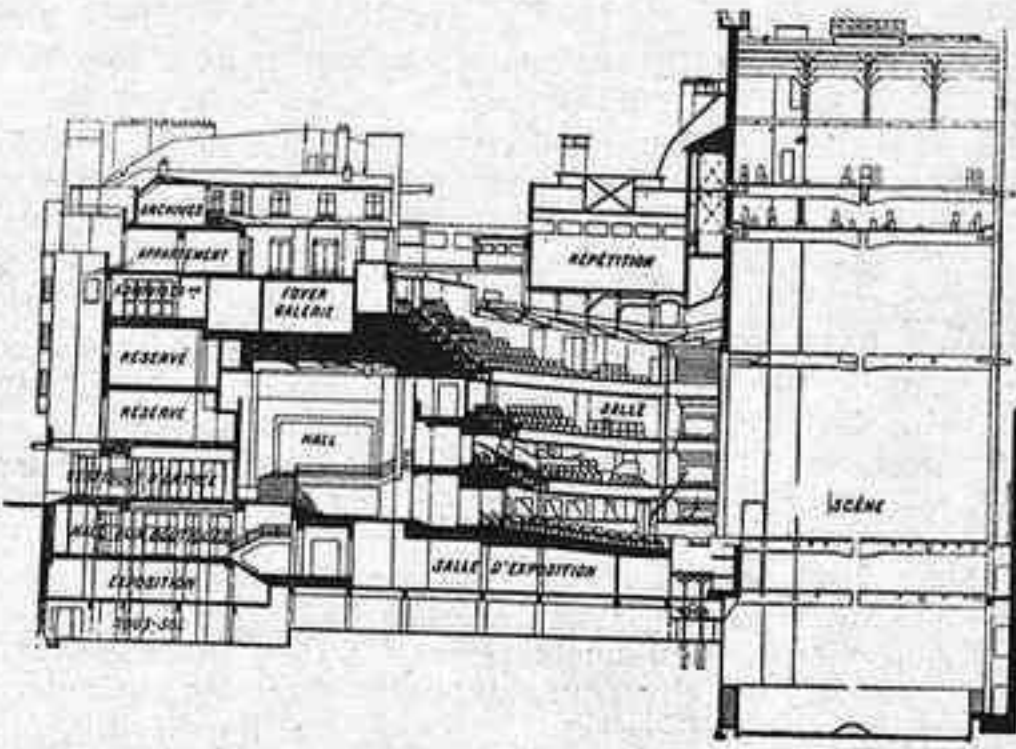
JOAN TOMAS

UN TEATRE NOU

EL TEATRE PIGALLE

— Un teatre — diuen que va dir el baró Henri de Rothschild — ha d'ésser un edifici sumptuós. Un teatre ha de donar una nota de singularitat que no poden donar altres edificis. No es va a un món de fantasia? Doncs introduïm el públic en un ambient de fantasia.

Dins d'aquest teatre es pot fer tot. La comèdia pot conquerir terrenys que fins ara li estaven tancats. Cal donar-se compte que la sumptuositat cinematogràfica ha mort, en part, la tristes elegant d'aquests salons i aquests palaus de paper pintat del nostre teatre.

Secció longitudinal del Teatre Pigalle

Així s'ha fet. L'espectador entra al teatre i es troba amb una llum extraordinària que li cau al damunt. Travessa portes de vidre emmarcades de metall argentat. El vestíbul sembla un palau encantat. Aneu passant escales i portes de vidre que us isolen cada vegada més del carrer. Encara heu de caminar una mica per entrar a la sala d'espectacles, nova, moderna, sense parió. Quasi no té ornamentació que destorbi. S'ha vingut a veure teatre. Doncs l'atenció dels mils cinc cents espectadors només ha d'ésser l'escenari. Tota altra cosa destorbi.

Intentem amb dades que prenem de diferents revistes i diaris que s'han ocupat del nou teatre, de donar una idea ben neta de l'escenari del teatre Pigalle.

L'escena és una plataforma de 20 metres de profunditat per 21 d'amplà; però essent composta de dues altres plataformes, una en primer terme i l'altre en segon, que miden 9 metres de profunditat per 14 d'amplà. Amb això sol un ja es dona compte que l'escena pot tenir una profunditat senzilla o doble segons les necessitats de la *mise-en-scène*.

Al mateix temps l'obertura d'aquesta escena pot modificar-se pel que fa referència a les dues dimensions: alt o ample. És el mateix efecte que pot fer un diafragma d'una cambra fotogràfica que pren més o menys extensió segons la voluntat del qui la manobra.

En el primer pla es podran representar els interiors, els recons del paisatge, etc., i en el segon tot el que ha de donar la impressió de gran espai, gràcies a una tela panoràmica blanca i encolada — de projeccions — que es desenrotlla del jardí al pati en mig cercle sobre 30 metres d'altura, donant un buit de 19 metres de profunditat i estirant-se en mig tronc de con. Hi ha un dispositiu que permet doblegar-se la tela sense plecs.

Sobre aquesta tela 10 projectors de 3000 wats i 180 projectors de 1000 wats donen, a voluntat, una il·luminació de 210 quilowats. I amb l'ús de determinats «écrans» s'obté tota la gama de colors i els jocs de núvols. Una força elèctrica de 3000 wats assegura aquesta projecció.

Heus ací la maquinària. S'ha tingut en compte que als escenaris, com més gent hi ha menys feina fa. En aquest escenari, gràcies a un enginyós aparell hidràulic, un home tot sol pot manejar vint peces d'uns tres-cents quilos cada una a la velocitat d'un metre per segon.

La plataforma de l'escenari pot moure's tant verticalment com horitzontalment. L'escena té 50 metres d'alt, i dins d'ella poden maniobrar independentment quatre plataformes que són altres quatre escenes diferents.

Els canvis de l'una a l'altra es fan ràpidament: 100 segons, que poden reduir-se a 55. Tot això dona una resultant ben clara: el director té a mà quatre escenes sempre a punt, maniobrades per un sol home que des del pont elèctric dirigeix la marxa tan sols fent funcionar les manivelles.

L'orquestra pot pujar i baixar còmodament, i fins una part del públic.

Acabarem dient, tancant les dades tècniques, que tot això està servit per una central hidràulica a 100 quilos de pressió i automàtica i per una sub-estació que rep un corrent de 12000 volts transformant-los a baixa tensió amb una puixança de 1000 cavalls. Aquesta immensa instal·lació està menada per la més gran orga del món, que té 228 palanques i un milió de metres de canalitzacions elèctriques.

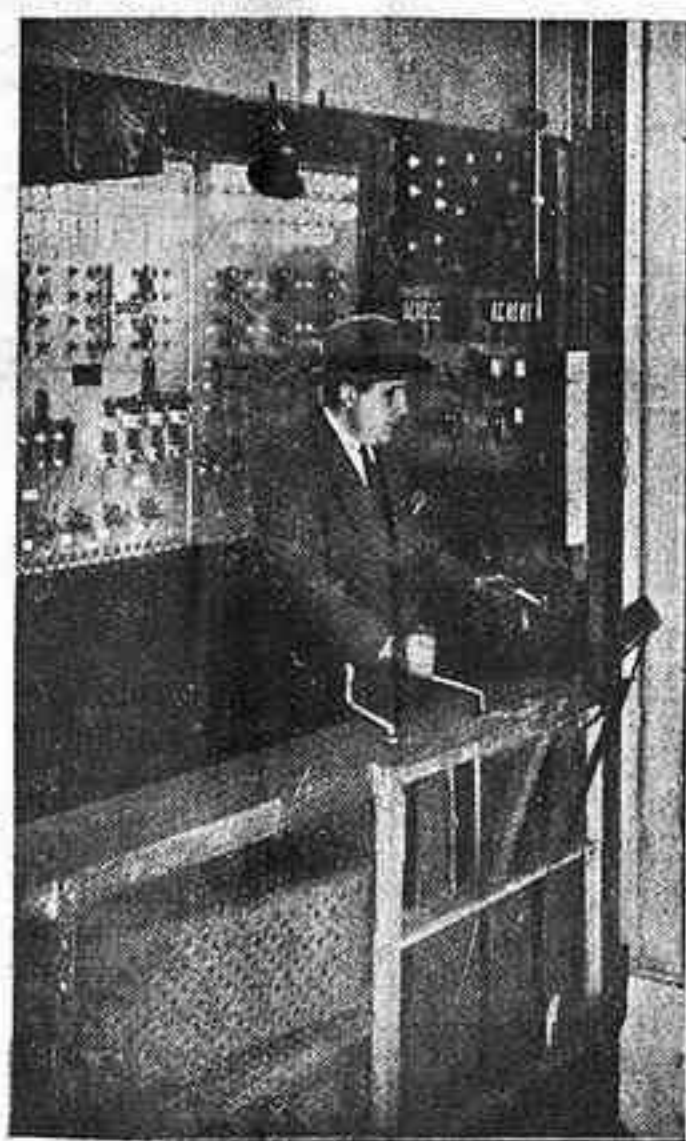
El teatre Pigalle aporta a l'art dramàtic unes possibilitats que fins ara no havien existit. Potser fóra exagerat de dir que és un «teatre únic» adaptat a tots els gèneres; però sí que es pot dir que és capaç d'una utilització extensa com la de cap altre.

L'obra inicial del Teatre Pigalle ha estat encomanada a Sacha Guitry, qui titula la seva producció *Histoire de France* i tindrà prop de vint quadros. L'*Histoire de France* de Sacha Guitry possiblement serà una interpretació es ènica d'aquella famosa síntesi històrica de Jacques Bainville tan anomenada per allà l'any 1924.

En els vint quadros, Sacha Guitry vol condensar tota la vida d'un poble. L'autor de *Mariette* ja està acostumat a les comèdies amb personatges històrics. Tots recordem uns quants noms de comèdies d'ell, els protagonistes de les quals són personatges històrics: *Pasteur*, *Napoleó III*, *Mozart*, etc.... El baró Rothschild ha confiat la direcció escènica del seu teatre a André Antoine, l'animador del vell Theatre Libre, avui dedicat a escriure la crítica teatral a *L'Information* i un butlletí quotidià de *Le Journal*.

Antoine és un d'aquests vells que no se'n torna. En les seves memòries, darrerament publicades, esgarra a tort i a dret amb fúria de vint anys. Fou la seva autoritat teatral la que obligà el Comitè de Lectura de la Comédie Française a admetre l'obra de Paul Raynal *Le tombeau sous l'Arc de Triomphe*, que produí un escàndol tan gran que deixà pal·lida la famosa batalla d'*Herzani*.

La direcció d'Antoine és una garantia per

La comanda única de la maquinària

a certs joves. És un home que sap veure les obres i que ha estat un vertader apòstol del teatre nou.

Concretem en tres punts l'obra del Teatre Pigalle:

Primer: 18 milions de francs del baró Henri de Rothschild.
Segon: Charles Siclis, arquitecte amb un estol de tècnics. La Siemens, l'electricitat; Maurice Périer, enginyer electricista; Georges Foilloux per a les instal·lacions escèniques d'acord amb Max Hasait; Henri Just i Pierre Blum, enginyers; i el propi fill del baró, Philippe de Rothschild, etc.

Tercer: André Antoine, que ha d'aprofitar tots els elements tècnics i materials per a donar un art ben nou i ben del nostre temps.

FRANCESC MADRID

— Ara que ja estem sols, un petonet, maca!

(London Opinion.)

ELS EMPRESARIS I LA PRÒXIMA TEMPORADA

Josep M. Tries

El senyor Tries, empresari del Nou, segueix la bona tradició de la gent de teatre de Barcelona. Per trobar-lo, cal anar a la Rambla. Així ens ho diuen en l'administració del Teatre i, efectivament, tenim la sort de descobrir-lo al Pla de la Boqueria.

El senyor Tries té interès sobretot, a remarcar el gran valor de la companyia que ha format.

— Val la pena d'insistir sobre aquest punt — ens diu —. Fixi's, de primer actor i director tenim l'Enric Borràs. No cal que en parlem d'En Borràs, oi?

— Sí, és un senyor bastant conegut...

— Com a actriu tenim l'Enriqueta Tor-

PASSARELL

res, Carme Doméneq, Carme Jarque, Matilde Xatart, Anna Peris, Sra. Moigosa, Paquita Castells i Paquita Virgili.

— El panorama és excel·lent. I, quant els actors, com ho tenim això?

— A més a més d'En Borràs, En Joaquim Montero, un altre dels nostres prestigiats consagrats: En Francesc A. de Villagómez, que tantes i tan brillants campanyes ha fet amb la companyia Guerrero-Mendoza. Ramon Tort i Enric Lluellas, prou coneguts i celebrats perquè jo ara tingui de fer-ne l'elogi. En Joan Cumesles, En Joaquim Parrenyo, potser el millor dels nostres galants còmics. L'Enric Guitart (fill), l'Emili Perelló, En Gaspar Furquet, En Ciprià Arboix...

— Realment, és una gran companyia. I a quin gènere pensen dedicar-se amb preferència?

— Al gènere dramàtic, principalment. Crec que és el que encaixa millor amb les condicions del conjunt que hem format.

— Veig que debuten amb el *Peter's Bar*, de Ramon Vinyes...

— Efectivament: el dia 4 d'octubre. Aquest drama d'En Vinyes creiem que tindrà un gran èxit. És un aiguafort, molt valent, molt vibrant. Algú creurà, potser, que és una mica a trepit, però, posat a l'escenari del Nou, encaixa perfectament.

— L'estrena següent, què serà?

— No ho tenim resolt, encara.

— Amb quines obres compten?

— El *foe*, drama en tres actes de Millàs-Raurell. *L'empresari de monstres*, drama en tres actes, de Ramon Vinyes. Una adaptació de *Boris Gudonoff* feta per Salvador Vilaregut, amb el títol de *El tsar maleit*. Un drama d'En Puig i Ferrer, sense títol, encara. *El drama del professor*, d'Andreiev, traduït per Enric Lluellas i Lluís Capdevila. *Terra inhumana*, de François de Curel, traduït per Puig i Ferrer. *El món per un forat*, de Joaquim Montero. I, finalment, un drama popular, en quatre actes i en prosa, d'Ambrosi Carrion, que encara no hi ha posat títol.

— Fins quan pensen allargar la temporada?

— De moment, fins a Reis. Si la cosa va bé, no cal dir que continuarem.

— Faran també alguna cosa en castellà?

— Per Tots Sants farem els *Tenorios*.

— I res més?

— No sé. No hi ha res decidit sobre aquest punt.

— He llegit en alguna banda que En Borràs vol fer el *Cyrano de Bergerac*.

— Potser sí. Ja li he dit que no hi havia res decidit, encara.

— S'ha dit també que serien vostès el que posarien les *Escenes de carrer*, la famosa obra de Rice.

— Alguna cosa s'ha parlat d'això, però no sé si ens entendrem amb els propietaris de l'obra.

— Vostè és partidari, doncs, de l'anomenada «invasió americana»?

— Jo sóc partidari de posar en escena totes les obres que estiguin bé. L'extravagància per l'extravagància, no m'interessa gens. Sóc dels que creuen que el teatre no s'ha de moure de la seva tradició.

— Molt bé. I quina és la seva opinió sobre el nou sistema de pagament dels drets d'autor?

— Trobo que és molt lògic i molt honrat. Hi estic absolutament conforme.

CODORNIU

LA MUSICA

ARQUES DE NOË

Perquè no se'n perdés la mena, va agafar una parella d'animals de cada espècie — se suposa que ajudat per la seva nombrosíssima família — Noè els va encabir dintre de l'Arca, esperant el famós Diluvi Universal.

Els homes d'avui i els homes de demà repetiran els treballs de Noè. Amb la diferència, que així com en aquells temps bíblics va ésser el poder diví el que va decretar i executar la destrucció de tots els homes i animals, i va ésser el mateix poder superior el que, valent-se de la família Noè, va guardar-ne llavor perquè tornessin a estendre's i a poblar la terra homes i animals, ara, en els temps que som i que vindran, són i seran els homes els que exterminaran les bèsties, que amb tanta abundància inundaven el planeta i hi lluitaven per una vida tràgica i difícil i que sempre finia de mort violenta, i seran els mateixos homes els que en salvaran i tancaran, en els parcs zoològics uns quants exemples de cada mena, per a guardar-ne record i testimoni, i ensenyar a les generacions que vagin succeïnt-se, mostra dels éssers monstruosos i inútils, que un temps havien lliurement viscut, en la seva companyia, sobre la terra.

La terra és la casa de l'home; i ell no hi vol bèsties escampades. Els animals domèstics que no serveixen per a l'alimentació, van desapareixent: pobres cavalls nobles; ases intel·ligents; mosques alegres! D'aquí poc temps no se'n trobaran només que a les col·leccions. Tampoc l'home i la dona no tardaran a cansar-se del gat i el gos. Cabres, vaques, gallins i gallines, els anem confinant a locals especials i apropiats.

Els animals salvatges van essent perseguits i caçats amb veritable fúria, i, cada vegada més, reduïts a contrades més estretes; moltes espècies han estat així exterminades i ni se n'ha salvat una sola parella per conservar-la en les modernes Arques de Noè que són els parcs zoològics; als animals perniciosos, des dels microbios a les rates i als tigris, se'ls mou una guerra a mort, sense treva, i en la qual no sempre guanyem nosaltres; els menys perillosos o inofensius són víctimes de l'instint de la caça, o d'aquesta gelosia que tenim de l'habitació terrena.

Demés, l'home vol ordenar l'aspecte de la terra segons el seu criteri, i de conformitat amb les seves teories estètiques i socials. Per això té el projecte d'higienitzar tota la seva superfície; la vol rapar al zero, i la vol urbanitzar; vol fer desaparèixer les bèsties, quasi diríem que la vol esterilitzar.

Però pel seu gran esperit científic, ha de conservar també la memòria del passat; per això guardarà les parelles d'animals en les Arques de Noè modernes.

Altra mena d'éssers també aniran minvant de vida: les obres d'art que tant havien interessat i fet vibrar amb un goig sublim i incomparable, els homes, fins avui. Però no serà per la voluntat de l'home que les creacions artístiques perdin l'eficàcia i no es renovellin; sinó per una evolució natural de l'espiritualitat humana.

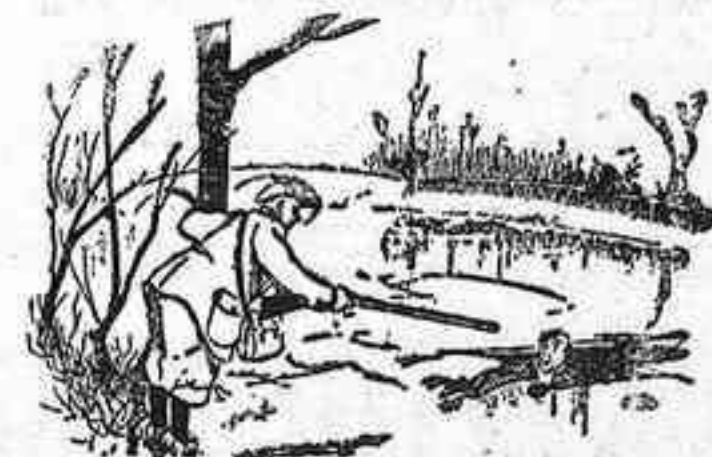
I els homes de demà agafaran un parell d'obres musicals de cada mena, perquè la música no desaparegui en l'oblit o no es fongui en la llegenda, i les faran executar, pels segles dels segles, sense fallar, davant d'un públic mogut de curiositat cultural, però sense cap emoció estètica, en uns «concerts clàssics» que, junt amb els «museus d'art», seran les «Arques de Noè espirituals» d'aquells dies futurs.

Feina més fàcil que la formidablement complicada i llarguíssima que devia tenir Noè amb la seva cèlebre Arca.

JAUME PAHISSA

Jaume I, 11 — Telèfon 11655

— Agafeu-vos al canó de l'escopeta... però aneu amb compte, que està carregada!
(The Humorist)

GRAN SASTRERIA LAIETANA
LA DEL RELLOTGE

ELEGANCIA - PROMPTITUD - ECONOMIA

Extens i variat assortit en les novetats que la moda imposa
Veritable i garantitzat tall americà

Trajos estam i fresc, a mida, des de . . . 75 pessetes
Pantalons tennis a mida, des de . . . 18 a 115

TALLADORS DE PRIMER ORDRE

40, VIA LAIETANA, 40
TELÈFON 12446

CHASSAIGNE FRÈRES
Casa fundada en 1864

PIANOS - AUTOPIANOS

Tèrminis Més de 31.000 en ús Lloguers

TELEFON 16086 - CLARIS, 43 - BARCELONA

CINEMA I DISCOS

Les darreres repeses

L'excés d'original que ens obligava en el número passat a prescindir de l'article de costum sobre les repeses, ens obliga avui encara a ésser més breus del que voldríem.

Assenyalarem en primer terme l'excel·lent idea d'una empresa de Gràcia de reprendre el vell film de Charlie Chaplin: *Una dona de París*, l'únic film de l'autor en el qual ell no pren part com a actor.

El film en qüestió marca una etapa en el cinema d'allò més interessant, però etapa avui ja superada. El temps no passa endebades i el cinema marxa amb una considerable acceleració. Hom pot copsar això en assistir ara a la projecció d'aquest film que féu en la seva època una sensació i durant molt de temps fou model de tota comèdia psicològica en el cinema. És d'una riquesa d'idees potser excessiva, però ara ens produeix una certa impressió d'arcaisme.

Amb tot, si en la realització és quelcom que se situa en la història amb un interès retrospectiu, en el contingut té incontestablement un valor definitiu acusant el remarkable talent psicològic del seu autor.

Algunes coses d'aquest film haurien plagiat a Thomas Hardy. Allò de les *petites ironies de la vida* va molt bé aquí.

Importantíssim a tot ésser-ho: *El pirata negre* de Douglas Fairbanks. Voldríem aquí transcriure totes les belles frases que aquest gran film ha inspirat a René Schwob en el seu llibre: *Una melodia silenciosa*. Deixem almenys per uns instants la paraula a l'il·lustre escriptor:

«Al gest físic el cinema substitueix el gest lliure i espiritualitat... Les més belles imatges d'*El pirata negre* són aquelles en les quals veiem Douglas volant per l'espai suspès a una vela; aquelles també en les quals veiem els seus soldats nedant sota l'aigua amb una regularitat patètica... Gràcies a una agilitat del cos donat, Douglas realitza l'irrealitzable. És sense dubte un dels pols de l'emoció cinematogràfica aquesta llibertat imprevista de l'esperit transfigurant el llenguatge encadenat dels cossos. Talment com si el domini de la raó fos sobrepassat i que, d'una manera incomparablement més palesa que en literatura, l'espai i el temps perdessin llur rigor habitual i deixessin d'oposar-nos llurs obstacles.

«El caràcter al·lusiú de tota imatge cinematogràfica és subratllat aquí per un sistema d'il·luminació merced al qual sols apareixen

Un primer pla de «Scaramouche»

els gestos que serveixen a la intel·ligència de l'acció. El mateix que en els quadros de Rembrandt.»

Anotem també la reparació en els cinemes populars d'*El llegat tenebrós*, el millor que ha fet Pau Leni per a traduir el misteri i la por en imatges cinematogràfiques. Totes aquelles inefables sensacions de presència invisibles de pànic que campen per l'obra d'Edgard Poe troben aquí una equivalència visual de la més bona llei.

Filibusters moderns demana un comentari per l'estil del que fem aquí mateix sobre *La ruta de Singapoore*. Molta traça; poc esperit.

La fràgil voluntat fa l'objecte d'un comentari a part que hom pot llegir en aquesta mateixa pàgina.

Per acabar, citem encara *Scaramouche*, el bell film de Rex Ingram que, malgrat datar de cinc anys enrera, es veu encara amb gust. Fou en aquesta obra on debutà Ramon Novarro, que el cop d'ull cert del *metteur-en-scène* irlandès sabé descobrir de la multitud d'*extras* que a ell venien.

J. P.

Sara Thompson o "La fràgil voluntat"

El cinema és per a nosaltres un vastíssim camp d'experiència psicològica. Ens ensenya més sobre la sensibilitat femenina la pantomima patètica d'un Evelyn Brent que mantés novelles amb pretensions freudianes. I aquesta i aquelles dones que citàvem en el número anterior són com tants teoremes de psicologia amorosa. La veritat

dels estudis i amaran-se de natura per realitzar amplament el film; donar realitat al que ara només promet. Els indígenes amb els seus costums són aquí completament escamotejats, quan innegablement el contacte amb aquella vida instintiva, pura, t'edamunt de l'ànim del reformador una influència pertorbadora.

GLORIA SWANSON en el rol de «Sara Thomson»

amb que han viscut llurs rols fa d'aquests quelcom que compta en la nostra vida amb un valor de cosa real. No per tractar-se d'una realitat artística deixen per això aquestes figures d'influir d'una manera efectiva damunt la nostra sensibilitat i damunt la nostra conducta.

Una d'aquestes imatges que ja no ens abandonarà més és la de Sara Thompson, personatge d'una novella de Somerset Maugham, tal com l'ha vista Raoul Walsh i l'ha interpretada Glòria Swanson.

De quan l'estrena de *La fràgil voluntat*, en que vàrem fer la connexió d'aquesta aventura indòmita que mena a la deriva la seva vida turbulenta per mar i per terra, ens quedava fort el desig de tornar a veure aquesta figura tan amada d'humanitat, d'encarar-nos encara una bona hora amb ella.

Existència pariona a la d'un Chaplin. Inadaptada a la societat que es paga més d'hipocresia que d'autèntica virtut, la vida de Sara Thompson no pot ésser sinó un llarg pelegrinatge. D'ella diríem, variant un xic un molt conegut passatge de l'Evangeli: *Els seus pecats li seran perdonats pel molt que ha sofert*. Ella només demana viure un món en la sensualitat dels uns i la incomprensió dels altres li fan l'estada irrespirable.

Glòria Swanson ha entès de faiso magnífica aquest rol. Amb els gestos espasmòdics que semblen exposar una dansa a contratemps, tradueix aquella natura profunda però que es vol epidèrmica, dolorosa però que es vol follament gaia. Si tota bona artista de cinema hauria de conèixer a fons l'art coreogràfic, Glòria Swanson està en aquest sentit perfectament allionada. El seu gest és sempre d'un ritme i cadència sorprenent, revela una organització radical, es troba ésser imminent al moviment cinematogràfic.

En la crisi moral per la qual travessa, el mateix que en la que en sentit invers coneix el reformista Hamilton, cal assenyalar-ne com a factor decisiu el clima. Aquells deu dies d'obligat exili en aquella illa del Pacífic, on sempre plou, dia i nit, on els insectes us turmenten fins a exasperar els més flemàtics, on el clima és malèfic, són fatals als dos.

Es una llàstima que Raoul Walsh hagi estat, sota aquest aspecte, massa somer. Aquest factor subratllat amb poca insistència resta incomprès del públic. Calia sortir

Hem emprat la paraula pura i no ho hem fet pas amb la intenció d'atribuir-li cap qualificació moral. Entengu's pura en un sentit psicològic, tal com és emprada, per exemple, per J. Kessel en el seu llibre: *Les cœurs purs*. Pura aquells que són originals, sincers, gens o quasi gens afectats per tot el que és costum, regla, codi de conducta, imitació, hipocresia. En aquest sentit Sara Thompson és un cor pur, com ho és Chaplin, com ho és el príncep Muixkin de *L'idiota*, de Dostoievsky.

Agraïm a R. Walsh el coratge d'haver-nos ofert una obra tan amada de sinceritat, sense galant guapo, ni petons, però sí xopa d'humanitat. La *mea* i *tem* només el final, fruit d'aquest maleit costum de voler arranjar les coses de totes passades. Ens consta que en l'obra original no hi ha casament i prou dissona aquest episodi de la resta de l'obra, perquè sense saber-ho en veíem el convencionalisme. Una existència com la de Sara Thompson és d'aquelles que no poden fixar-se de cap manera i enllac.

El film ens fa la impressió d'ésser construït amb un esquema teatralístic, talment com si l'adaptació per a l'escena que el propi autor féu de la seva obra hagués servit de guió en el muntatge del film. És una conjectura nostra això, naturalment, però que s'ha aferrat en veure ara aquesta pel·lícula.

La fotografia, excellent. Barnes és un màgic de la fotografia. Com diu excellentment René Guetta en un llibre recent, ningú no ha fotografiat millor Glòria Swanson com ho ha fet ell en *La fràgil voluntat*.

J. PALAU

LES NOSTRES SESSIONS

Aviat podrem avançar detalls concrets sobre les nostres sessions que es rependran el mes vinent. Ara estem procedint a la selecció i contracte dels films que amb caràcter d'estrena volem presentar als nostres lectors i públic en general; films completament inèdits a Catalunya i on podrem copsar activitats cinematogràfiques absolutament orientades vers la producció artística.

Al costat d'aquestes presentacions hi haurà les repeses, com de costum a base de films realment excepcionals, i amb una predilecció en la selecció d'aquells que han passat més desaparebut.

Naturalment que nou sessions, que són les que podem celebrar, és una restricció de massa iniciatives, però repetim que veurem amb gust totes les suggestions que tots els lectors vulguin fer-nos sobre la confecció dels programes.

Ja ho sabeu...

— que Ivan Mujuskin s'encarrega del rol de Julià Sorel en una recent adaptació cinematogràfica d'*El Roig i el Negre*, de Stendhal?

— que *Els fugitius*, que la casa Gaumont presentarà a Barcelona, és una comèdia deliciosa?

— que Adolf Menjou farà tot seguit *Talies* a França?

— que E. Carewe continua hostil al film parlat?

— que aquesta temporada veurem Olga Blacanova en *Els molls de Nova York*, *El llop de Wall Street* i *L'allau*?

— que *Els cosacs* de G. Hill amb John Gilbert s'assenblen tant a l'obra de Tolstoi que l'ha inspirat com una nou amb una castanya?

— que *Cristina*, el film de Janet Gaynor, és obra de H. Howard, l'intelligent autor de *Pirata de riu*?

El primer concert d'un virtuós.

(Berliner Illustrirte Zeitung.)

EL CIRC EN EL CINEMA

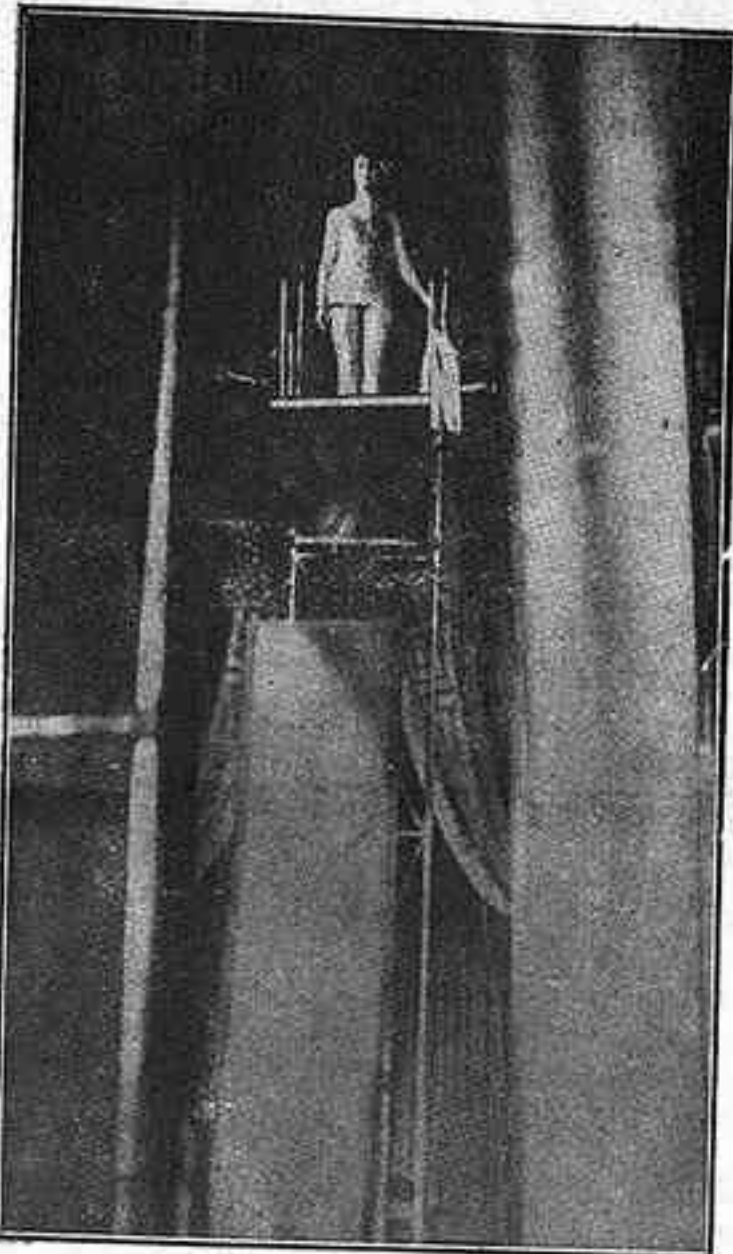
El circ ha constituït ara i sempre un tema altament suggestiu per a tota mena d'interpretacions artístiques. Escriptors, músics, pintors, homes de teatre han aprofitat el moviment, el colorit, el pintoresc de la vida de circ com a motiu d'inspiració. Aquesta simpatia per un tema determinat, s'explica fàcilment per poc que ens fixem amb les enormes possibilitats d'interpretació, de comentari, que ofereix el circ i els seus personatges. Els pompiers més irreductibles, els sentimentals més desesperats, els moderns més atrevits, troben en el circ un marge de sensacions amplíssim.

Naturalment, el cinema no podia negligir un assumpte tan ric de possibilitats i hom ha produït una sèrie de films d'argument farandulesc. Entre les grans pel·lícules de circ, destaquem *L'home que rep les bufetes* de Lon Chaney; *El circ*, de Chaplin; *Variété*, de Jannings. Tres visions absolutament diferents i de visió oposada. *Variété*, per exemple, ha constituït un *chef-d'oeuvre* de la cinematografia i un dels punts de referència a què tothom acut quan es tracta d'establir els valors i els avenços de l'art mut.

Avui anem a parlar d'una nova pel·lícula de circ, que el públic de Barcelona deuria conèixer aviat. Es tracta de *Looping the loop*, de la Ufa.

En el cinema Olympia, de Manresa, vàrem tenir ocasió de presenciar l'estrena d'aquest film a Espanya. *Looping the loop* és una veritable meravella que interessarà vivament els nostres bons aficionats. Està dirigit per A. Robinson i com a protagonista hi ha Jenny Jugo, Werner Krauss i Warwick Ward.

Després de l'enorme prestigi aconseguit per *Variété* semblava difícil que la Ufa es decidís a tractar un nou tema de circ. Calia un esforç formidable, produir una nova pel·lícula.

JENNY JUGO

en el film «Looping the loop»

cu'la que, jugant un tema semblant, pogués resistir les comparacions. Deu ésser segurament per aquest motiu que A. Robinson, donant-se compte de la gran responsabilitat que contraia, ha esmolat fins a un nivell inversament semblant les seves qualitats de creador.

Es impossible parlar de *Looping the loop* sense establir un paral·lel amb *Variété*. Podem dir de seguida que l'únic de comú que tenen aquestes dues pel·lícules, és el gust, l'empremta germànica. Després d'aquestes similituds d'escola, és difícil de trobar entre *Variété* i *Looping the loop* cap altre punt de coincidència.

El drama que serveix de base al film que comentem és d'una gran vulgaritat. La gràcia està en l'enorme partit que Robinson ha sabut treure del tema. Un clown famós que no ha pogut trobar mai l'amor veritable perquè totes les dones només han sabut veure en ell l'home que fa riure. Entorn d'aquesta bastida sentimental hom ha edificat una acció meravellosa. El que frapa més d'aquest film és la intel·ligència i la sensibilitat que hi descobrim a cada moment. Començant per les troballes d'ordre tècnic i acabant per l'emoció amb què estan tractades les figures i les escenes, el film manté de cap a cap un to i un gust de la millor qualitat.

Apellat novament al record de *Variété*, podem dir que *Looping the loop* és, potser, una cosa més aguda, més refinada. Destaca en primer terme la formidable actuació de Jenny Jugo, que interpreta una de les heroïnes més interessants que fins avui ens ha servit el cinema. Werner Krauss ha fet en aquesta obra la seva més gran creació en l'art mut. Warwick Ward, indiscutiblement superior que en *Variété*, fa un «segon» perfecte. No volem pas terminar aquest article sense assenyalar la manera exquisida com és presentat un matrimoni-típus, ple de grotesc i de pietat, que són els pares de la protagonista. Aquests personatges, que són unes figures secundàries, agafen un relleu extraordinari. Són, en fi, unes de les realitzacions més intel·ligents que ens ha servit el cinema.

J. M. P.

DISCOS

Les orquestres americanes de jazz van tenint una preferència, ben explicable, per al vals. Després de les creacions dels vienesos cal arribar als americans per trobar quelcom remarcable en el vals. Ha estat l'empenya que li han donat aquestes orquestres el que l'ha fet revivir. Amb menys melodia i més cura en l'orquestració han resultat efectes nous obtinguts amb les combinacions diverses que poden produir els innombrables recursos del jazz.

Alguns dels valses que donen aquestes orquestres volen tenir encara una melodia sentimental com és *Just another night*, de Donaldson, però les variacions dels instrumentistes dels Waring Pennsylvanians, especialment els pianistes, li treuen tot l'ensopiment que podia tenir.

Un vals que en altres orquestres esdevindria gris i sense vida és *Wonderful one*, l'orquestra P. Whiteman sap donar varietat a l'obra servint-se d'una melodia no massa feliç, fent-la desfil·lar amb oportunitat per tot el conjunt instrumental.

Les sonoritats estridents del metall són sempre perilloses al disc. Cal un enregistrament molt perfecte perquè les aguanti. Sortosament això es troba en el disc de Serge Olsen. *The first kiss*, tot i ésser molt convenient al ritme del vals. Aquesta orquestra S. Olsen seria un conjunt molt estimable si no fos que l'excessiva unitat de conjunt que sempre assolixen les seves interpretacions els dona un cert caire de marxa militar.

Al revers una charleston *I faw down an go boom!*, que vol donar amb el refrany vocal una nota pintoresca que extremada amb les darreres notes del baix el porta a l'extravagància.

Els altres charlestons *By the waters of Minnetouka*, de l'orquestra Whiteman, i que interpreten els Waring's Pennsylvanians, *I'm sorry Sally*, poden presentar-se com a models de ponderació en les sonoritats i ritme i mobilitat ben agradoses.

Tot el que hem vist fins ara es refereix als discos de jazz del mes d'agost dels quals encara no havíem parlat. Senyalarem a seguit les novetats del catàleg de setembre, ben de passada, perquè llevat dels enregistraments de Jack Hylton, poc hi ha de remarcable. I és que el jazz produeix tant que si els seus procediments no es diversifiquen i s'exemplen les seves possibilitats, esdevindrà aviat ensopit per la seva poca variació.

Sweet hearts an parade, i *Um Tcha-tcha Da. Da. Da.*, tots dos lleugers amb un ritme sostingut, esdevenen fortament humorístics amb la intervenció vocal prou clara per a resultar ben expressiva. Són discos amb bones formes de cara a la popularitat, i no cal dubtar que l'obtidran.

L'enregistrament dels Pennsylvanians de dos fragments de revista us adverteixen de com esdevenen ensopits la majoria de fragments coreogràfics de revista duts al disc.

Els Revellers ens vénen aquest mes amb fragments de *Vanities* i *Dusky Stevedore*, ben aprofitats per les seves veus avellutades i dolces.

Cal assenyalar les impressions de l'orquestra Demon's Jazz, per ésser de les millors orquestres d'aquí que cultiven el gènere. Dels enregistraments fets aquest mes, *La Rambla* sembla cercar la popularitat del seu nom. La veu triada per a cantar el refrany no ens sembla la més avinent per al disc; amb tot, el conjunt reix per la bona sonoritat del disc.

J. G.

By the waters of Minnetouka (Lieurance). Charleston. Orquestra Paul Whiteman. — Cia. del Gramòfon, AE 2697.

Wonderful one (Neilan, Whiteman i Grafe). Vals. Orquestra Paul Whiteman. Id. id.

Just another night (Donaldson). Vals. Orquestra Waring's Pennsylvanians. — Cia. del Gramòfon, AE 2636.

I'm sorry Sally (Kahn-Fiorito). Charleston. — Id. id.

La Rambla (Madrid, Perarnau y Demon). One-step. Orquestra Demon's Jazz. Cia. del Gramòfon, AE 2735.

Que no! (Demon). Java. — Id. id.

I faw down an go boom! (Brokman-Stevens-BBB). Charleston. Orquestra George Olsen. — Cia. del Gramòfon, AE 2736.

The first kiss (Al. Dubin-Russel Robinson). Vals. — Id. id.

Dusky Stevedore (Raaf-Johnson). Els Revellers. — Cia. del Gramòfon, AE 2621.

Blue Shadows (Klages Alter). Els Revellers. — Id. id.

Sweet hearts on parade (Neuman-Lombardo). Charleston. Orquestra Jack Hylton. Cia. del Gramòfon, AE 2737.

When summer gone (Harrison-Wilhte). Charleston. Orquestra Jack Hylton. — Idem idem.

Digga Digga Do (Fields-McHugh). Charleston. — Cia. del Gramòfon, AE 2782.

Um-Tcha-Um-Tcha, Da, Da, Da. (Hart Blight). Charleston. — Id. id.

Buffon up overcoat (De Sylva-Brown-Henderson). Charleston. — Cia. del Gramòfon, AE 2752.

My lucky star (De Sylva-Brown-Henderson). — Id. id.

DISCOS Broadcast

El major stock

Preus únics a 5 i 6'50 pessetes

CASA ALEMANY

Via Laietana, 39 - Tel. 12756 - BARCELONA

VIATGES MARSANS, S. A.

Rambla Canaletes, 2 i 4 - BARCELONA

EXCURSIONS

PER MEDI D'AUTOCARS LUXOSOS I CÒMODES

a Ribes, Puigcerdà, La Cerdanya, Font-Romeu, Vall de l'Aude, Foix Tarbes, Lourdes, Bagnères de Luchon, Vall d'Aran i instal·lacions de La Canadiense a la província de Lleida

Deliciós viatge d'estiu - Bellíssims panorames pirenaics - 7 dies de viatge

Preu: 350 pessetes (incluïts els hotels)

Waters Cardona Vergara, 1

DE LES ARTS

COMENTARIS DE L'EXPOSICIÓ

VIII

Aquesta construcció que han anomenat «Caserio de Ninas» (la qual treu el nas en el segon terme de la fotografia que publicarem) és una mostra convincent de la simple bellesa que es pot aconseguir, només, amb la proporció arquitectònica. Sense cap motllura, ni altres elements que uns arcs de mig punt, els pilars sustentants i dos ulls de bou, el projectista ha plasmat una façana admirable i d'una afuada assimilació de la nostra visió arquitectònica.

secció vertical trobarem dues pendents desiguales. La de la graderia inferior, compresa entre l'orchestra i el praeinctio, és més horitzontal que l'altra. Aquesta desigualtat, ultra donar una major visualitat a l'auditori, és la gràcia de la construcció i, per altra banda, una disposició aproximada a la línia parabòlica emprada en les sales modernes d'espectacles.

L'orchestra del teatre d'En Raventós segueix, aproximadament, la forma tancada del teatre grec i també, com en el Teatre

servir per vestuari i entrada dels actors; i per completar l'espectacle es podrien utilitzar diversos camins de sobre la pedrera i tot plegat, potser, donaria tants recursos escènics com el flamant Teatre Pigalle. Què esperar, doncs?...

Tot esperant, podríem anar a Miramar... i suposeu-vos que ja hi som.

La descripció de la «vista» des dels jardins de l'esplanada la trobarem en qualsevol guia i, per altra banda (per respecte i adhesió al meravellós punt de vista) us la perdono, cosa que sempre és d'agrair.

En aquests jardins davant del restaurant, el primer que trobem són dues conegudes de la plaça de Catalunya. Quan van tenir la bona pensada de treure la meitat de les escultures d'aquesta plaça no sabem on anirien a parar. I ara és una gran sorpresa per a tot barceloní anar descobrint llur nou emplaçament. Aquí a Miramar hem saludat una escultura d'En Clarà i una altra d'En Gargallo. Tant d'un escultor com de l'altre ens agraden més les que han quedat a la plaça de Catalunya, i si haguéssim de jutjar l'obra d'aquests dos artistes per aquestes dues mostres, no els atorgaríem la vertadera estimació que es mereixen. De Josep Clarà hi ha una altra escultura de dona asseguda de molta més valor. El fragment dels braços i el pit és el més notable. En dir que és una bona escultura de Clarà, crec fer-ne el millor elogi.

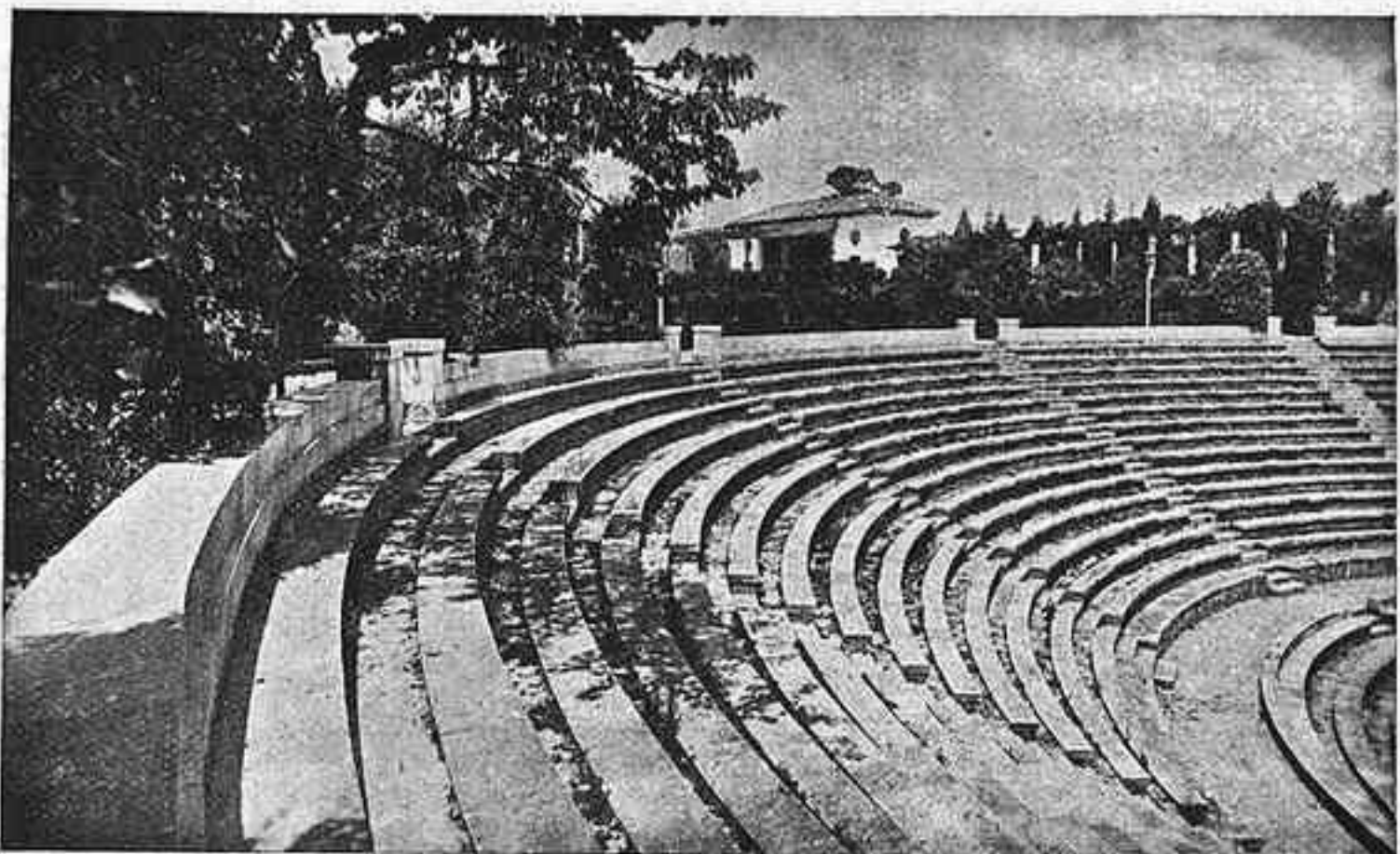
L'edifici de Miramar té l'agudesia de la discreció, cosa molt apreciable dintre el repertori fantasista de la nostra arquitectura. Sembla que aquesta construcció no vol dir cap paraula nova ni repetir cap frase sobradament coneguda. Es conforma amb parlar discretament, i també correctament, com moltes altres cases i torres del segle passat situades en els voltants de la ciutat amb un accent, de vegades, una mica afrancesat.

En la primera sala del seu interior anotarem uns plafons agradables de mirar. En l'atra sala, reservada a restaurant, la gama cromàtica és excessiva i poc harmònica. La preocupació de voler quedar moderns ens donarà molts disgustos. Cal tenir en compte que a la decoració escenogràfica tant s'hi pot arribar per una repetició gratuïta d'ornaments tradicionals com per una forçada «modernitat».

La sala del primer pis, amb tons grisos i platejats, ja és tota una altra cosa.

Per acabar el comentari d'avui, recordaré que el projecte d'aquest restaurant de Miramar és de l'arquitecte Ramon Raventós, les aportacions del qual, dintre el recinte del gran certamen, han estat vertaderament remarcables.

MÀRIUS GIFREDA

Graderies del Teatre Grec

Dic això perquè el projectista d'aquest pòrtic és l'arquitecte francès Forestier, i m'atreveixo a insinuar que sense el contacte del cèlebre jardiner amb el nostre arquitecte Ramon Raventós, aquesta construcció potser no hauria assolit una expressivitat tan saborosament nostra.

La idea d'aprofitar una antiga pedrera per emplaçar-hi un teatre grec, també és del senyor Forestier; i l'esmentat Raventós, amb la col·laboració del seu company Nicolau Rubió i Tudurí, els encarregats de realitzar-la.

La primera anotació que feu davant aquest Teatre Grec de l'Exposició és la d'una simplicitat emocionant. Després aniréu constatat la precisió del seu traçat.

La graderia de la sala (o la cavea dels antics) consta de tres cunets i la part inferior, i (tal com diuen les normes vitruvianes) de sis en la graderia superior. En la

de Dionisos, els seients de la primera fila inferior són amb respallers, els quals — seguint la tradició, hauran d'ésser ocupats, en el dia d'una representació, pels sacerdots, sacerdotesses i magistrats importants o els seus equivalents actuals.

En l'escena del teatre hi ha un temple de pedra resolt d'una manera notable. Els autors del projecte han defugit tota mena d'arqueologisme decoratiu, i per això han assolit un hellenisme més profund.

Per la porta d'aquest temple (una mena de valvae regia dels antics) podran aparèixer els protagonistes de la tragèdia. A més a més, hi ha unes escales laterals que comuniquen amb uns corredors subterrànics que van a parar als extrems de l'escena, i un altre corredor per a l'apuntador, el qual té el seu amagatall sota una pedra. I encara hi ha un altre gran corredor que travessa tot el jardí Amargós que podria

FRANCESC DOMINGO ENS PARLA DE LA SEVA PRÓXIMA EXPOSICIÓ

Ha estat tres dies a Barcelona, però gairebé no l'han vist més que la seva mare i els seus amics més íntims. En Domingo té horror del soroll. Sembla que vagi amb pantufles entremig de la multitud. No desitja ni provoca que es parli d'ell. És la discreció en forma de pintor. I de pintor bo. Això, com tots sabem, és miraculós. Estem acostumats a tractar artistes que dos mesos abans d'un debut o d'una exposició estiren totes les cordes de la publicitat, desprenen totes les llurs economies en reclam i recorren a tots els mitjans perquè es parli d'ells. Però Francesc Domingo és una excepció honorable. Dintre quinze dies s'ha d'inaugurar una exposició de quaranta pintures se-

Seria l'únic sistema per aconseguir que els nostres pintors tinguessin una idea més elevada de l'art i l'únic camí per obligar els bons artistes de casa nostra a fer treballar llur imaginació...

—Jo entenia—i perdoneu la meua ignorància—que un bon paisatge podia ésser un magnífic model d'aquest art pur que vós defeneu...—objectem.

En Domingo s'anima. Els seus ulls de místic s'encenen. Amb un foc de passió en la paraula, ens contesta:

—Nosaltres, els catalans, podem arribar a comprendre la força emotiva del Greco perquè descendim dels bizantins. Nosaltres heredem la forma; aprenem el detall de la forma, però no aprenem la forma. Els pintors han volgut deformar les figures per tal de donar una expressió i jo crec fermament que no s'ha de cercar aquesta expressivitat sinó que l'artista no ha de tenir altre objectiu que la bellesa. Aquesta degeneració que representa en l'evolució de l'art la recerca de l'expressió en la pintura, prové dels mals pintors del renaixement italià. Aquests i els seus deixebles han sacrificat la bellesa pura de l'art per l'expressió, diguem-ne literària, de la imatge. I aquest és el gran error. Els primitius creien que una forma expressiva no tenia bellesa i creien molt bé. Recordeu que quan havien de pintar una Dolorosa o un cap expressiu de tristesa, tapaven la cara de la imatge amb les mans d'aquesta, per tal de no pintar un rostre lleig.

Però tot això—segueix dient En Domingo—són les beceroles de l'art, són com si diguéssim la lletra A. I al nostre país la gran majoria de pintors ho han oblidat.

—Vós—preguntem—que esteu a l'avantguarda del moviment artístic, què opineu del sobrerrealisme?

En Domingo fa un gest de sorpresa: —El sobrerrealisme? És una cosa caduca. A Europa ja no se'n parla. Fracassà sorollosament, perquè el sobrerrealisme és una cosa falsa. Representa, durant l'època de la vida que tingué, una mena de fill bord del cubisme...

—Tot el que volgueu—objectem—però a Barcelona, durant uns dies, tres o quatre nois sobrerrealistes, pintors, literats i conferenciant, varen fer molta forrola...

—Són gent que es diverteixen, però sense cap valor. Són fluxuos, covards. No planten cara, perquè no poden. Han de recórrer al truc més o menys faciós per sortir del pas. Creieu-me: no val la pena de parlar-ne.

—Una darrera pregunta: Digueu-nos almenys si coneixeu per quina raó aquests menys senten aquesta passió morbosa per la putrefacció de les bèsties...

—No me n'he preocupat mai, però suposo que la pudor els deu inspirar. A nosaltres ens agrada el perfum d'una flor i a ells els deu agradar la pudor de la m... Tot són gustos. Ells van a la recerca de quelcom nou i no es pot negar que la troballa d'un ase podrit o d'una bobinada de bou com a models plàstics, representen una gran novetat.

—Molt agraïts de l'explicació. Us en tornem a París?

—Sí, però tornaré a primers d'octubre, per ésser aquí durant la meua exposició a la Sala Parés.

—Quantes obres exposareu?

—A la vora de quaranta.

—Dibuixos i pintures?

—Tot pintures. Us repetixo que no prentenc que això sigui res definitiu dintre la meua modesta producció artística, però ja sabem que l'art és l'etern reconèixer. Almenys serà un camí per avançar vers el perfeccionament. Tota la meua il·lusió es concentra en això: que el públic arribi a estimar el color, que és la més gran poesia de la tela...

DOMÈNEC DE BELLMUNT

FRANCESC DOMINGO. — Pintura

ves, a la Sala Parés, i aquesta és l'hora que En Domingo manifesti la més petita impaciència o la més lleu nerviositat.

Hi hem parlat en un recó del cafè de la Rambla, en conversa íntima, sense pla d'interviu. L'hem sentit apassionar-se una vegada més per la seva pintura. Se'n ha confirmat de bell nou com un místic, un gran místic del color. Ens ha dit coses d'innegable interès, mirant-nos fixament amb els seus ulls de sant i somrient com en els temps antics devien somriure els benaventurats.

—La vostra exposició s'obrirà...?

—A primers del mes entrant.

—Què exposareu?

—El conjunt de tota la meua producció durant aquests darrers deu mesos. El treball d'una anyada d'intensa labor al meu modest estudi de París.

—Gènere?...

—El meu. Són coses que estan en gestació i que han de trobar encara el seu camí definitiu. A mi ja sabem que només em preocupa la il·lusió de fer un art universal. I això costa molt. A Catalunya sembla que els artistes no tinguin cap ideal pictòric. No s'estima el color. La gran vaga del paisatge entre els pintors catalans no té altra explicació que la mandra. La mandra de no haver d'exercitar la imaginació, de no tenir necessitat d'inventar res per limitar-se només a copiar, amb més o menys gràcia, el que ens dona la naturalesa. I l'art és quelcom més que això. L'art, segons la meua concepció de les coses, és una creació constant per arribar a Déu!

—Vós creieu, doncs, que els admirables paisatgistes...?

—Si fos possible—ens respon amb una vivacitat acostumada en ell—jo suprimiria el paisatge durant una llarga temporada. L'amor que sento per l'art i pel prestigi artístic de Catalunya, m'obliga a parlar així.

DRAMA A L'EMISSORA DE RADIO

El speaker agafa singlot al començament del programa.

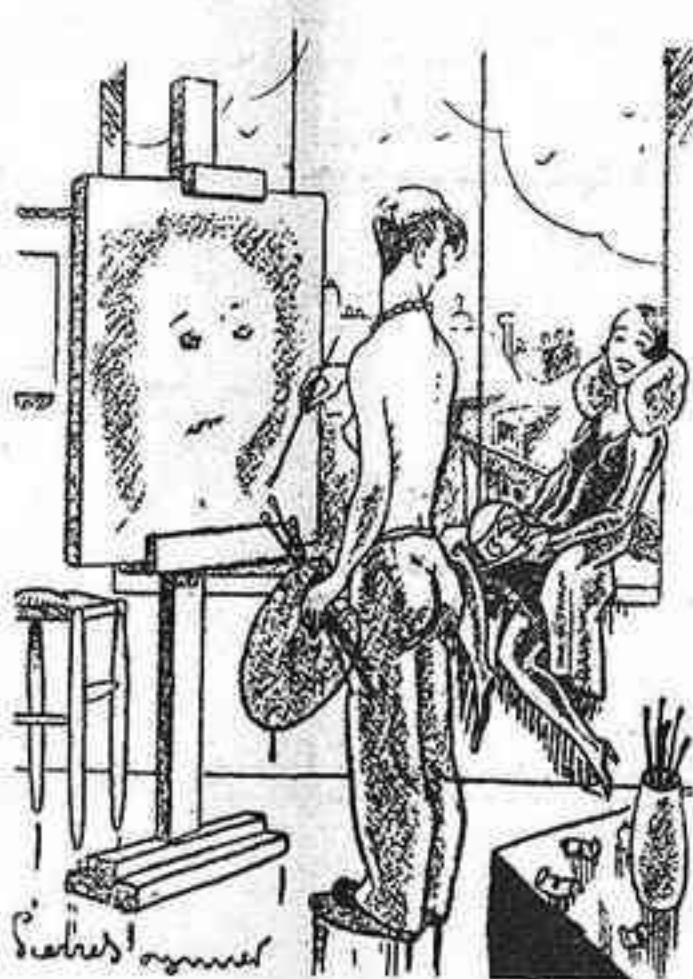
(Life.)

—Es un poca-vergonya, un estafa i un mal agrait que no es recorda que tot el que és m'ho deu a mi.

(Berliner Illustrirte Zeitung.)

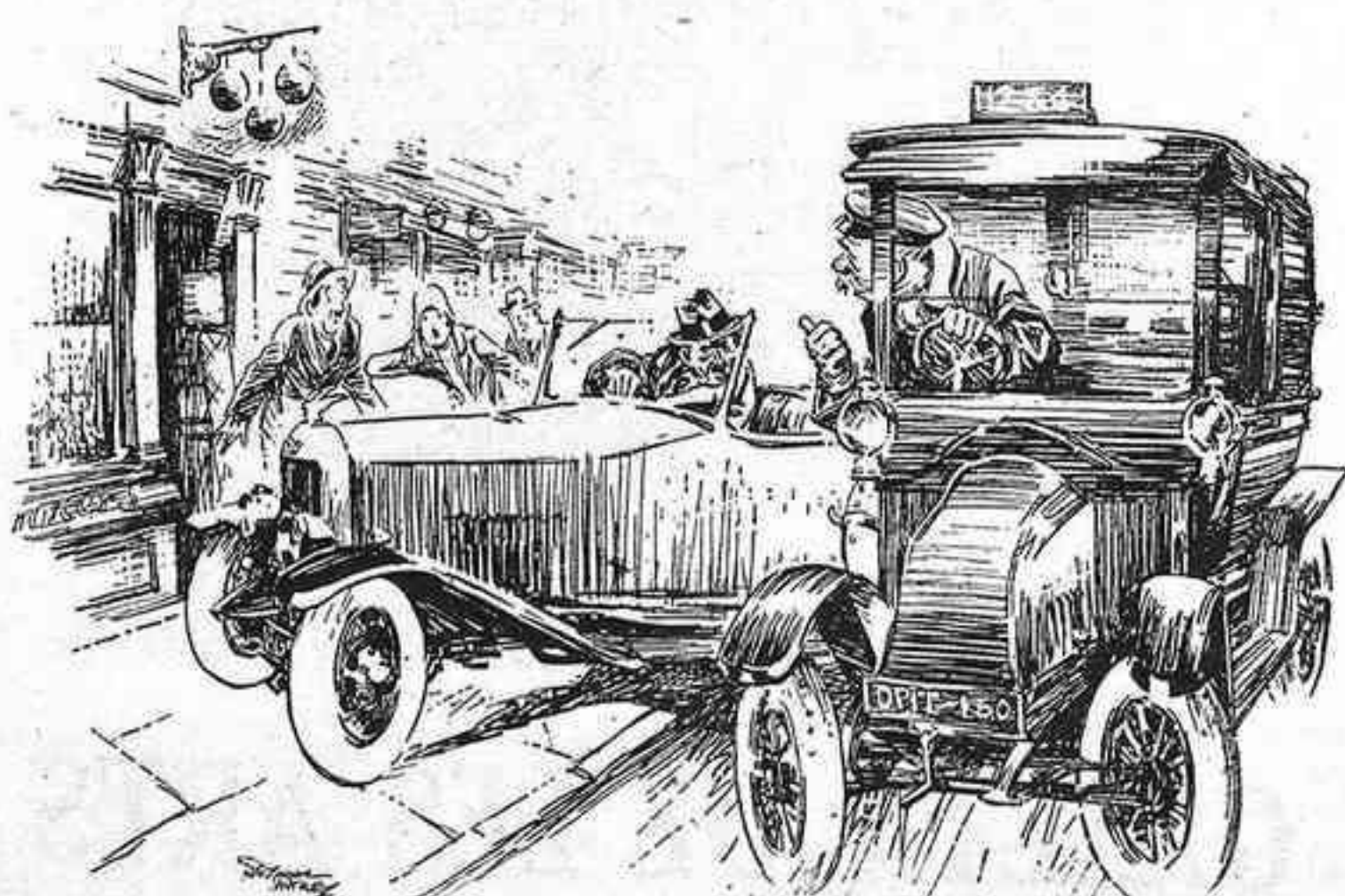
“LA PÈRGOLA”
EL RESTAURANT DE MODA
Situat davant la meravella d'aigües lluminoses prop del Gran Brollador
COBERTS A 12 PESSETES
BANQUETS
ORQUESTINA VERDURA
Telèfon 33924

—I que et fan gaires encàrrecs els visitants?

—Sí, però mai de quadros.

(Le Rire.)

El xofer del taxi que ha tirat l'altre contra la botiga del prestamisa. — Què us agafa? És que us voleu empenyorar el cotxe?

(London Opinion.)

El bateig del fill de la campiona de natió.

(Passing Show.)

L'automobilista. — Vaig bé per anar a Liverpool?

El noi. — Sí que esteu de pega. Abans d'ahir vam acabar la classe de geografia.

(Passing Show.)

Feu fer els vostres gravats en la
UNIÓ DE FOTOGRAVADORS
CORTS, 481 : Telèfon 33421

MOBILIARI D'ART
BUSQUETS
Decorador, mestre ebenista i tapisser. Objectes d'art i de fantasia per a obsequis. Sales d'Exposicions de Belles Arts.
Passatge de Gràcia, 36. Telèfon 16285
BARCELONA

BRASSALETS FANTASIA
BRUQUES NOVETAT
J. ROCA
— JOIER —
RAMBLA DEL CENTRE 33
PASSATGE BAGARDI 2

Exposició Internacional de Barcelona

Oberta fins a les dues de la matinada

Palau Nacional

ENTRADA AL MATI GRATIS
ENTRADA A LA TARDA 0'50 PTES.

Poble Espanyol

AVUI DIJOUS, dia 19, a les sis de la tarda

Gran Festa Regional

a la Plaça del Poble Espanyol, a honor dels senyors congressistes del XIV Congrés Internacional Cotoner.

Han estat posats a la venda els carnets de 25 entrades, al preu de 22,50 pessetes.

Aquests carnets són vàlids per a tots els dies. Es tallarà una entrada del carnet els dies que valgui una pesseta, i els dies que l'entrada al recinte sigui de dues pessetes es tallaran dues entrades dels esmentats carnets.

Les persones posseïdores de carnets antics d'entrada al recinte de l'Exposició podran fer-ne ús, des d'ara, en la forma següent:

Els dies que l'entrada al recinte de l'Exposició valgui dues pessetes, per cada fulla només podrà entrar una sola persona.

Els dies que l'entrada al recinte sigui d'una pesseta, per cada fulla podran entrar dues persones.

NOTES. — El públic no podrà entrar al recinte amb cistells, farcells ni paquets voluminosos.

No serà permès de menjar en els bancs, jardins, places, escales, etc.

La consigna per als farcells petits queda establerta a les portes de la Plaça d'Espanya, fora del recinte.

Ha estat posat a la venda al públic el carnet per a tota la temporada, al preu de 70 pessetes.

Cada dia, llevat dels divendres a partir de les nou de la nit, l'entrada al recinte de l'Exposició serà d'UNA pesseta.

Visiteu a l'Exposició el carro de

Caricatures pròpies: 10 ptes. Caricatures Exposició: 35 ptes.

Av. del Marquès de Comillas (davant el Poble Espanyol)

Telèfon 34482

Subscribiu-vos a **MIRADOR**

SETMANARI CATALA

Pelai, 62. - BARCELONA

BUTLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

En
que viu a
carrer n.º se subscriu a **MIRADOR**
pel preu fixat de 2'50 ptes. trimestre.

..... de de 19.....

Signatura

AIGUA DE ROCALLAURA

La deu més rica del món

Si vostè pateix d'Albuminúria, Litiasis àcida (mal de pedra), Bronquitis paronquimatoses, Nefritis crònica, es curarà radicalment amb

AIGUA DE ROCALLAURA

S'expèn amb ampolles de litre i de mig litre i en garrafons de vuit litres

Distribuidors generals

FORTUNY, S. A.

CARRER HOSPITAL, 32, Y SALMERÓN, 133

MATA: Moscas, Mosquitos, Polilla, Chinches, Cucarachas, Hormigas, Pulgas

AFISA

Laietana, 18, pral., B

Director

Carles Ossorio

Autoritzacions per a noves indústries

Noves instal·lacions canvis i trasllats

Certificats de productor nacional

Expedients de protecció de l'Estat

Representant especial a MADRID

Contribució industrial territorial, utilitats

Anunciar

MIRADOR

és donar a conèixer un producte per tot Catalunya

L'espatllacarrers. — Dispensin. Em dec haver equivocac. Em pensava que sortiria al carrer.

(The Humorist.)

Societat Espanyola de Carbur Metàl·lics

Correu: Apartat 190
Teleg.: "CARBUROS"

Mallorca, 234
BARCELONA

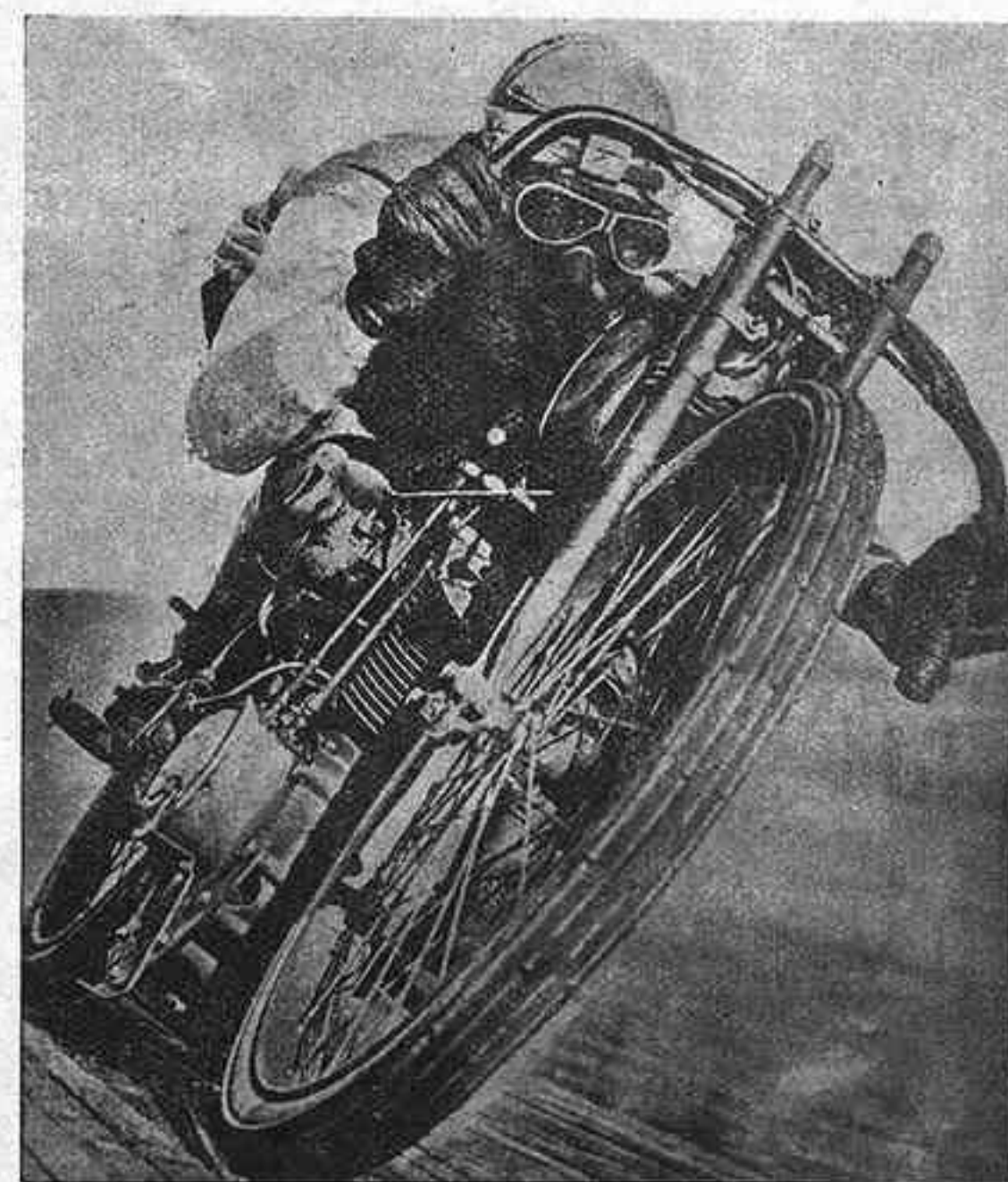
Telèfon 75013

CARBUR DE CALCI, Fàbriques a Berga (Barcelona) i Corubion (Corunya) :: OXIGEN 99 % DE PURESIA, Fàbriques a Barcelona i València :: ACETILEN DISOLT, Fàbriques a Barcelona, Madrid i València :: FERRO MAGNESI i FERRO-SILICI :: SOCARRIMAT i SECAT de fils i pessas seda, cotó i altres teixits :: CALEFACCIO INDUSTRIAL de laboratoris i domèstica :: GENERADORS, BUFADORS, MANOMETRES, materials d'aportació per la SOLDADURA AUTOGENA

Pressupostos, estudis, consultes i assaigs, gratis

BABY-LAX

El millor
Laxant-Purgant

SUBSCRIVIU-VOS A LA

GASETA DE LES ARTS

DIRECTOR: Màrius Gifreda

ART ANTIC: Joaquim Folch i Torres

ART MODERN: Rafael Benet

ABONAMENT

Un any: Barcelona, 17 ptes. — Península, 18 ptes.

Un trimestre: Barcelona 6 ptes. — Península, 8 ptes.

Redacció i Administració: VIA LAIETANA, 37 - BARCELONA